

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПЕТРА МОГИЛИ**

СХВАЛЕНО
Вченою радою ЧДУ
ім. Петра Могили

Протокол № 1
від «27» 08 2015 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор ЧДУ ім.. Петра Могили

_____ Л. П. Клименко

_____ 2015 р.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА БАКАЛАВРА

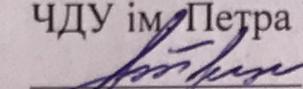
галузі знань – 0303 «Журналістика та інформація»
напрямку підготовки – 6.030301 «Журналістика»

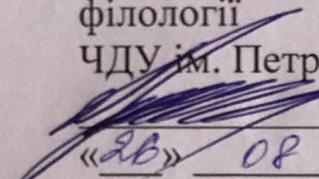
Миколаїв – 20 15

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми**

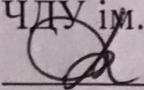
Ступ вищої освіти Бакалавр
Галузь знань 0303 «Журналістика та інформація»
Напрямок підготовки 6.030301 «Журналістика»

«ПОГОДЖЕНО»

Перший проректор
ЧДУ ім. Петра Могили
 О. М. Трунов
«26» 08 2015 р.

Директор Інституту
філології
ЧДУ ім. Петра Могили
 О. В. Пронкевич
«26» 08 2015 р.

Керівник розробки:

Завідувач кафедри
журналістики
ЧДУ ім. Петра Могили
 Т. В. Монахова
«26» 08 2015 р.

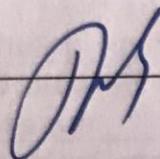
РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

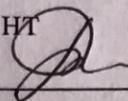
Керівник закладу-розробника

Гарант освітньої програми

Ректор ЧДУ імені Петра Могили

Кандидат філологічних наук,
доцент

 Л. П. Клименко

 Т. В. Монахова

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО:

Робочою групою Чорноморського державного університету ім. Петра Могили у складі:

- Яблонівська Наталя Всеволодівна – доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики.
- Монахова Тетяна Василівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри журналістики.
- Стекольнікова Валентини Андріївни – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики.

2. ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою Чорноморського державного університету ім. Петра Могили (Протокол № 1 від « 27 » 08. 2015р.)

3. ВВЕДЕНО В ДІЮ:

Наказом ректора Чорноморського державного університету ім. Петра Могили (Наказ № 306 від « 31 » 08. 2015р.)

**1. Профіль освітньої програми напряму підготовки 6.030301
«Журналістика»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Чорноморський державний університет імені Петра Могили, Інститут філології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Бакалавр журналістики
Офіційна назва освітньої програми	Журналістика
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-ENEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мови викладання	Українська, англійська
Термін дії освітньої програми	До 1 липня 2027 року
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/04/Istoriya_Ta_Arkheologiya.pdf
2 – Мета освітньої програми	
<p>Метою освітньої програми є сформувати здатність випускника виконувати складні спеціалізовані завдання в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов щодо забезпечення ефективності комунікаційної діяльності. Теоретичний зміст предметної сфери навчання охоплює загальні знання про суспільство, види суспільної діяльності, політику, економіку, культуру, знання з теорії комунікації взагалі та масової зокрема, теорії діяльності в галузі спеціалізації, знання про комунікаційні технології, методи і засоби професійної діяльності, професійні стандарти.</p>	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Журналістика (0303«Журналістика та інформація», 6.030301 «Журналістика»).
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<i>Загальна програма: Журналістика.</i> Акцент робиться на формуванні та розвитку професійних компетентностей у сфері журналістики; вивченні теоретичних і методичних положень,

	<p>організаційних та практичних інструментів в галузі журналістики, практичного викладу та правильного методичного застосування набутих знань, вміння застосування новітніх технологій у професійній та науковій діяльності.</p> <p><i>Ключові слова:</i> журналістика, соціальні комунікації, комунікативістика, методика, навчання, стандарти журналістики, журналістські жанри.</p>
Особливості програми	<p>Передбачається проектно-компетентнісний підхід до вивчення фахових дисциплін, а також залучення студентів до прослуховування лекцій іноземною мовою.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Випускник є придатним для працевлаштування у регіональних і загальноукраїнських засобах масової інформації, наукових установах, що займаються викладанням та науковими дослідженням в галузі журналістики.</p> <p>Посади: журналісти, кореспонденти, фотокореспонденти, редактори, коректори, професіонали з Public Relations (зв'язків із громадськістю), професіонал із реклами.</p> <p>Посади в громадській/приватній адміністрації, медіазасобах і комунікаціях, журналістиці.</p>
Подальше навчання	<p>За умови успішного завершення навчання, бакалавр може продовжити освіту на другому магістерському рівні вищої освіти.</p>
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Використовується студентоцентроване та проблемноорієнтоване навчання, ключовий підхід до викладання фахових дисциплін – симбіоз класичної моделі журналістської освіти з проектно-компетентнісним навчанням. Система методів навчання базується на принципах цілеспрямованості,</p>

	<p>бінарності – активної безпосередньої участі викладача і студента. Основними підходами при викладанні та навчанні є гуманістичність, студентоцентризм, системність, технологічність, дискретність.</p> <p>Загальний стиль навчання – навчально-проектний: протягом усіх років навчання на спеціальності 061 «Журналістика» студенти залучаються до виробництва медіа продуктів – випуску газети «Vagant», випусків теленовин університету, наповненням офіційного сайту ЧДУ ім. П. Могили.</p> <p>Лекційні курси поєднуються з семінарами та майстер-класами від авторитетних журналістів і фахівців медіагалузі, яких регулярно запрошує університет. Більша частина навчання відбувається в малих групах (до 20 осіб), необхідних для налагодження виробничого процесу.</p> <p>Певна частина часу дається на написання курсової роботи, яка також презентується та обговорюється за участі викладачів та одногрупників.</p> <p>Основні види занять: лекції, семінари, практичні заняття в малих групах, майстер-класи, лабораторні роботи зі створення газетного, радіо- та телепродуктів, самостійна робота, консультації з викладачами, розробка фахових проектів, написання наукових статей, участь в круглих столах.</p>
Оцінювання	<p>Усні та письмові екзамени; практика; есеї, відеосюжети, телепрограми, радіо- й телеподкасти, презентації, статті до газети «Vagant» – усі створені медіапродукти; аналітичні та наукові статті; курсові проекти (роботи), кваліфікаційний проект бакалавра.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>За основу використано опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК):</p>

	Здатність виконувати складні спеціалізовані завдання в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов щодо забезпечення ефективності комунікаційної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність застосувати знання в практичних ситуаціях
ЗК 2	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 3	Здатність спілкуватися іноземною мовою
ЗК 4	Здатність опановувати знання та розуміти предметну сферу й професійну діяльність
ЗК 5	Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК 6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК 7	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК 8	Здатність працювати в міжнародному контексті
ЗК 9	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
ЗК 10	Здатність до провадження безпечної діяльності
ЗК 11	Здатність спілкуватися з представниками професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
ЗК 12	Здатність працювати в команді
ЗК 13	Здатність до міжособистісної взаємодії
ЗК 14	Здатність працювати автономно
ЗК 15	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
ЗК 16	Здатність цінувати та поважати різноманітність культур, мультикультурність
ЗК 17	Здатність навчатися та оволодівати

	сучасними знаннями
ЗК 18	Здатність до ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.
Фахові компетентності (ФК)	
ФК 1	Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності
ФК 2	Здатність оцінювати отримані знання з погляду можливості їх застосування у професійній діяльності
ФК 3	Здатність організовувати і проводити професійну діяльність у сфері соціальних комунікацій
ФК 4	Здатність формувати інформаційний контент
ФК 5	Здатність створювати інформаційний продукт
ФК 6	Здатність створювати і контролювати командну професійну діяльність
ФК 7	Здатність ефективно просувати створений медійний продукт
ФК 8	Здатність проводити дослідження для ефективного просування недійного продукту
ФК 9	Здатність розвивати і підтримувати на якісному рівні професійну діяльність
7 – Програмні результати навчання	
<i>Знання та розуміння</i>	
ПРН 1	Передбачити реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення і методи не соціальнокомунікаційних наук
ПРН 2	Використовувати державну мову в професійній діяльності
ПРН 3	Використовувати іноземну мову в професійній діяльності
ПРН 4	Застосовувати знання зі сфери

	предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції
ПРН 5	Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або колегами
ПРН 6	Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
ПРН 7	Відтворювати інформаційні та комунікаційні технології
ПРН 8	Виконувати оперативний пошук необхідних джерел інформації за межами України
ПРН 9	Складати новий план дій з огляду на зміну ситуації
ПРН 10	Дотримуватися принципів і правил безпечної діяльності
ПРН 11	Практикувати спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
ПРН 12	Координувати виконання завдання із завданнями колег
ПРН 13	Практикувати ведення розмови, демонструючи уважне сприйняття розмови і реакцію на співрозмовника
<i>Застосування знань та розуміння (уміння):</i>	
ПРН 14	Самостійно організовувати спілкування на задану тему
ПРН 15	Зважати на інтереси та погляди співрозмовника, аудиторії
ПРН 16	Демонструвати повагу до різноманітності та мультикультурності
ПРН 17	Виокремлювати у виробничих ситуаціях під час виконання завдань факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань і які не вдасться відтворити, що передбачає необхідність у самоосвіті та професійному вдосконаленні
ПРН 18	Передбачити реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи інформаційну акцію, зважаючи на

	положення й методи соціальнокомунікаційних наук
ПРН 19	Оцінювати отримані знання з погляду можливості їх застосування у професійній діяльності
ПРН 20	Дотримуватися стандартів професійної діяльності
ПРН 21	Генерувати інформаційний контент
ПРН 22	Створювати інформаційний продукт
Формування суджень	
ПРН 23	Координувати роботу колег
ПРН 24	Пропонувати створений медійний продукт
ПРН 25	Планувати дослідження для ефективного просування недійного продукту
ПРН 26	Демонструвати найкращі зразки професійної діяльності
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, які забезпечують освітньо-професійну програму за кваліфікацією відповідають профілю і напряму дисциплін, що викладаються, мають необхідний стаж педагогічної роботи та досвід практичної роботи. У процесі організації навчального процесу залучаються професіонали з досвідом дослідницької/журналістської/інноваційної/творчої роботи та/або роботи за фахом та іноземні лектори. Відбувається обмін студентами. Понад 75 % професорсько-викладацького складу, задіяного до викладання професійно-орієнтованих дисциплін, мають наукові ступені та/або вчені звання за відповідною або спорідненими спеціальностями.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення дозволяє повністю забезпечити освітній процес протягом всього циклу підготовки за освітньою програмою. Університет має власну телевізійну студію, оснащену необхідною

	<p>технікою: відеокамерами, комп'ютерами для здійснення відеомонтажу, освітлювальними приладами, мікрофонами, хромакеями тощо. Стан приміщень засвідчено санітарно-технічними паспортами, що відповідають чинним нормативним актам.</p> <p>Використання комп'ютерних класів з потужними комп'ютерами та сучасним програмним забезпеченням.</p> <p>Комп'ютеризовані робочі місця у Науковій бібліотеці надають можливість доступу до Інтернету й локальної мережі як бібліотеки, так і університету в цілому. Студенти також мають змогу користуватися власними ПК з безкоштовною можливістю доступу до мережі інтернет через бездротовий зв'язок (Wi-Fi).</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>У Чорноморському державному університеті ім. Петра Могили функціонує потужна система бібліотечно-інформаційного забезпечення. Використовуючи спектр функцій системи LitPro (власна розробка), усі користувачі бібліотеки (студенти, викладачі, науковці) можуть отримати динамічну інформацію щодо наявності базової, іншої рекомендованої літератури та її розміщення, а також мають можливість здійснювати доступ до оцифрованих повнотекстових копій навчальної та методичної літератури.</p> <p>Використання в навчальному процесі системи moodle. Наявність авторських розробок (відеолекцій, зразків телевізійних програм, підручників, навчальних посібників, методичних матеріалів) професорсько-викладацького складу.</p>
<p>9 – Академічна мобільність</p>	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>На основі двосторонніх договорів між Чорноморським державним університетом та університетами</p>

	України: Національний університет «Києво-Могилянська академія», Національний університет «Острозька академія».
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Чорноморським державним університетом імені Петра Могили та вищими навчальними закладами країн-партнерів: Університет Ка Фоскарі (Ca' Foscari University of Venice), Державна вища східноєвропейська школа в Перемишлі (ДВСШ) (Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu), Поморська Академія в Слупську (Akademia Pomorska w Słupsku), Університет Саарланду (Universität des Saarlandes).

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їхня логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційний проект)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Нормативні навчальні дисципліни			
1.1. Цикл загальної підготовки			
ОЗП 1	Історія України	3	Екзамен
ОЗП 2	Історія української культури	3	Екзамен
ОЗП 3	Філософія	3	Екзамен
ОЗП 4	Іноземна мова - 1 (англійська): практичний курс	9	Екзамен
ОЗП 5	Українська мова (за професійним спрямуванням)	17	Екзамен
ОЗП 6	Основи інформатики	3	Екзамен
ОЗП 7	Основи екології	2	Залік
ОЗП 8	Основи наукових досліджень	2	Екзамен
ОЗП 9	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці	3	Екзамен
ОЗП 10	Соціологія масової комунікації	2	Екзамен

ОЗП 11	Веб-дизайн та html-програмування	2	Залік
Разом		49	
1.2. Цикл професійної підготовки			
ОПП 1	Вступ до спеціальності	3	Екзамен
ОПП 2	Журналістська етика	2	Залік
ОПП 3	Теорія твору і тексту	3	Залік
ОПП 4	Психологія журналістської творчості	2	Залік
ОПП 5	Комунікаційні технології	5	Екзамен
ОПП 6	Журналістський фах	31	Екзамен
ОПП 7	Теорія журналістики	5	Екзамен
ОПП 8	Теорія і методика журналістської творчості	2	Залік
ОПП 9	Сучасна українська мова ЗМІ й текстознавство	11	Екзамен
ОПП 10	Іноземна мова – 1 (англійська) за професійним спрямуванням	11	Екзамен
ОПП 11	Теорія масової комунікації та інформації	7	Екзамен
ОПП 12	Історія української та зарубіжної журналістики	8,5	Екзамен
ОПП 13	Інтернет-журналістика	7	Екзамен
ОПП 14	Основи редагування та коректури	3,5	Залік
ОПП 15	Економіка ЗМІ	3,5	Залік
ОПП 16	Медіаправо	3,5	Залік
ОПП 17	Медіабезпека	3,5	Залік
1	Навчальна практика	3	Залік
2	Творча практика	3	Залік
3	Виробнича практика	6	Залік
4	Переддипломна практика	3	Залік
5	Дипломний проект бакалавра	4,5	
Разом		131	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		180	
2. Вибіркові навчальні дисципліни			
2.1. Цикл загальної підготовки			
ВБП 1	Логіка	3	Залік

ВБП 2	Соціологія	3	Залік
ВБП 3	Іміджелогія	3	Залік
ВБП 4	Реклама та PR	3	Залік
Разом		12	
2.2. Цикл професійної підготовки			
<i>Вибірковий блок А</i>			
ВБП 1.	Зарубіжна література	10	Екзамен
ВБП 2.	Українська література	10	Екзамен
ВБП 3.	Риторика	2	Залік
ВБП 4.	Фотожурналістика	4	Екзамен
ВБП 5.	Організація роботи редакції	3	Залік
ВБП 6.	Теле- і радіожурналістика	8	Екзамен
ВБП 7.	Газетна журналістика	5	Екзамен
ВБП 8.	Журналістське розслідування	3	Залік
ВБП 9	Медіакритика	3	Залік
<i>Вибірковий блок Б</i>			
ВБП 1.	Література країн Сходу	10	Екзамен
ВБП 2.	Література слов'янських народів	10	Екзамен
ВБП 3.	Авторська стилістика	2	Залік
ВБП 4.	Новітні медіа	4	Екзамен
ВБП 5.	Основи видавничої справи	3	Залік
ВБП 6.	Технічні засоби виробництва ЗМІ	8	Екзамен
ВБП 7.	Макетування і верстка	5	Екзамен
ВБП 8	Міжнародна журналістика	3	Залік
ВБП 9	Агенційна журналістика	3	Залік
Разом		48	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Програма підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 6.030301 «Журналістика» ступеня бакалавр загальним обсягом 240 кредитів ECTS пе-

редбачає оволодіння студентами навчальними дисциплінами, проходження навчальної, творчої, виробничої та переддипломної практик, а також підсумкової атестації у формі публічного захисту дипломного проекту бакалавра.

Обов'язкова частина навчального плану має обсяг 180 кредитів ECTS (75 %) і включає 28 дисциплін (160,5 кредити), навчальної, творчої, виробничої та переддипломної практик (15 кредитів), підготовку дипломного проекту бакалавра (4,5 кредити).

Вибіркова частина навчального плану має обсяг 60 кредитів ECTS (25 %) і включає дисципліни самостійного вибору навчального закладу (48 кредитів), дисципліни вільного вибору студентів циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки (12 кредитів) та дисципліни за вибором студентів циклу професійної та практичної підготовки (блоки А і Б) (96 кредитів).

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 6.030301 «Журналістика» проводиться у формі захисту кваліфікаційного проекту бакалавра та завершується видачою документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: бакалавр журналістики.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

**Розширені анотації навчальних дисциплін
зі спеціальності 6.030301 «Журналістика»,
напряму 0303 «Журналістика та інформація»**

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Вступ. Змістом пропонованого курсу має стати загальне знайомство студента з його майбутнім фахом: основними поняттями, уміннями, навичками, історією фаху, основними професійними завданнями, відомими фахівцями галузі, засобами й предметами інформаційного виробництва, основними технологічними процесами, фаховими установами, закладами тощо. «Вступ до спеціальності» – це курс, де студент першого року навчання має відчувати себе частинкою великої сім'ї професіоналів, бути гордим з того, що він обрав саме цей фах.

Аудиторна робота. Короткі відомості про фах. Історія фаху.

Сучасне інформаційне виробництво, ЗМІ в системі інформаційного виробництва, їх види. Центри підготовки фахівців в Україні сьогодні. Про кафедру, на якій спеціалізуюватимуться студенти відповідного відділення і яка зобов'язана забезпечити студентів відповідною літературою, налагодити раз на тиждень контакти з професійними колективами і забезпечити студентам можливість спілкування з фахівцями та спостереження за виробничим процесом.

Погляди спеціалістів-практиків на фах. Розмови з журналістами-практиками на тему фаху, яким має бути сучасний журналіст-фахівець.

Відомості із життя фахівців, діяльності професійних колективів.

Знайомство з редакційними колективами, колективами установ, що займаються інформаційною діяльністю, їхньою інформаційною продукцією.

Види інформаційної продукції, знайомство з нею.

Знайомство з технологічними процесами та засобами інформаційного виробництва.

Фахівець і його роль у розвитку інформаційного виробництва, поширенні інформаційної продукції, в суспільних процесах, формуванні громадської думки, суспільного виховання, в системі прийняття соціально значущих рішень.

Фахівець як особистість. Формування особистості фахівця, зумовленість процесу формування вихованням, соціумом, професійним середовищем. Вимоги до сучасного фахівця. Професіограма фахівця. Моделі фахівця.

Зустрічі в аудиторії й на виробництві з фахівцями. Розмови про професійний та соціальний портрети фахівця. Основні уміння й навички. Аналіз розмов на занятті. Написання нарисів, портретів, замальовок після зустрічей із фахівцями. Аналіз складених текстів.

Основні поняття й терміни з фаху. Моделювання виробничих ситуацій щодо вживання професійної термінології (з елементами ділових ігор).

Література з обраного фаху. Система фахової підготовки, знайомство з навчальним планом та особливостями навчального процесу. Поради щодо засвоєння професійних знань, вироблення професійних умінь і навичок під час навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арьдин В. М., Аганов Г. А. Учебная деятельность студентов. – Донецк: «ЕАИ-пресс», 2000. – 80 с.
2. Газети, журнали, теле- радіопередачі, електронні видання, сайти.
3. Григораш Д.С. Журналістика у термінах і виразах. – Львів, 1974. – 295 с.

4. Журнал «Журналіст України».
5. Здоровега В.Й. Вступ до журналістики. – Львів, 1994.
6. Лигачова Наталія. Почему все не так? // Телекритика. – 2002. – 5 вересня.
7. Михайлюта О. Ложа преси / Науковий редактор В. В. Різун. – К.: Журналіст України, 2002. – 344 с.
8. Москаленко А. З. Вступ до журналістики: Підручник. – К., 1997.
9. Олійник Валентина. Жінка і телебачення // Редактор. – 2002. – №4.
10. Подолян М. П. Першооснови журналістської творчості: Конспект лекцій / Київський ун-т ім. Т. Шевченка, Інститут журналістики. – К.: Центр вільної преси, 1997. – 74 с.

«ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА»

Вступ. Основним завданням викладання дисципліни є вивчення найяскравіших явищ світового літературного процесу від античності до ХХ століття в хронологічній послідовності. Крім того зосереджується увага на основних літературно-мистецьких напрямках, жанровій своєрідності, традиціях і новаторству і метою є розвиток, удосконалення навичок аналізу художнього твору, вміння оцінювати літературні тексти. Працювати з науковою літературою та проводити наукові дослідження.

Давньогрецька література. Архаїчний період. Класичний період. Література доби еллінізму. Давньогрецька література за часів римського владарювання.

Римська література. Архаїчний період. Перший період розвитку писемної літератури. Римська література періоду кризи республіки, її загибелі та громадянських воєн. Римська література доби імперії.

Література розвинутого феодалізму. Французький героїчний епос. Іспанський героїчний епос. Німецький героїчний епос. Південнослов'янський героїчний епос. Література латинською мовою. Рицарська література. Міська і народна література

Відродження в Італії. Кінець середньовіччя і початок нової ери. Данте. Література раннього Відродження. Петрарка. Боккаччо. Розвиток літератури у XV – першій половині XVI ст. Література пізнього Відродження. Торквато Тассо. Джордано Бруно.

Відродження в Німеччині та Нідерландах. Загальна характеристика. Народні книги. Розвиток літератури гуманізму. Література Реформації і Великої Селянської війни. Ганс Сакс. Бюргерська література після Реформації. Гуманізм в Нідерландах. Еразм Роттердамський.

Відродження у Франції. Перехід до Відродження. Війон. Загальна характеристика французького Відродження. Гурток Маргарити Наваррської. Рабле. «Плеяда». Ронсар. Література останньої чверті XVI століття. Д'Обіньє. Монтень.

Відродження в Іспанії та Португалії. Загальна характеристика. Література раннього Відродження. Література зрілого і пізнього Відродження. Сервантес. Лопе де Вега.

Відродження в Англії. Підготовка Відродження. Чосер. Література раннього Відродження. Томас Мор. Література зрілого і пізнього Відродження. Поезія. Роман. Драма. Шекспір.

Слов'янські літератури епохи Відродження. Загальна характеристика. Гуманізм і Реформація в Чехії. Ян Гус. Ян Амос Коменський. Література Відродження у Польщі. Миколай Рей. Ян Кохановський. Відродження в Хорватії (дубровницько-далматинська література). Іван Гундулич.

Французька література XVII століття. Класицизм – головний культурно-мистецький напрям у літературі XVII століття. Теоретичний трактат Буало «Поетичне

мистецтво». Найвидатніші майстри класичної трагедії. Мольєр – найвизначніший майстер французької класичної комедії. Його естетичні погляди.

Література французького просвітництва XVIII століття. Загальна характеристика соціально-політичного становища Франції XVIII століття. Особливості розвитку літератури. Вольтер. Лесаж Ален Рене. Шарль Монтеск'є. Дені Дідро. Жан-Жак Руссо. Бомарше. Місце і значення Прево «Манон Леско» у французькому літературному процесі XVIII століття.

Німецька література доби Просвітництва XVIII століття. Особливості історичного розвитку Німеччині у XVIII столітті. Філософська думка XVIII століття. Кант. Фіхте. Гегель. Особливості літературного процесу. Йоганн Кристоф Готшед (1700-1766). Фрідріх Гліб Клоп шток (1724-1803). Кристоф Мартін Віланд (1733-1813). Готгольд Ефраїм Лессінг (1729-1781). Літературний рух «Бурі і натиску». Гердер Йоганн Готфрід (1744-1803). Гете Йоганн Вольфганг (1749-1832). Фридрих Шіллер (1759-1805).

ЛІТЕРАТУРА

1. Антична література: Довідник. – К.: Либідь, 1993.
2. Голенищев-Кутузов И.Н. Славянские литературы. – М.: Худож. литература, 1978.
3. Голенищев-Кутузов И.Н. Средневековая латинская литература Италии. – М.: Наука, 1972.
4. Давньогрецька трагедія: Збірник / Пер. Бориса Тена. – К., 1981.
5. Дьяконова Н.Я. Английский романтизм. Проблемы эстетики. – М., 1978.
6. Зарубежная литература средних веков. Латин., кельт., скандинав., прованс., франц. литературы / Составитель Б.И.Пурищев. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1974.
7. Золоте руно: З античної поезії / Упоряд. А.Білецький. – К., 1985.
8. История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение / М.П.Алексеев, В.М.Жирмунский, С.С.Мокульский, А.А.Смирнов. – 3-е изд. – М.: Высшая школа, 1978.
9. Лихачев Д.С. Поэтика древнерусской литературы. – М.: Наука, 1979.
10. Літературознавчий словник-довідник. – К.: Академія, 1997.

«КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Вступ до курсу. Загальна характеристика масовоінформаційної діяльності. Розвиток інформаційної індустрії як сфери виробництва. засобів масової комунікації (ЗМК), або засобів масової інформації (масового інформування) (ЗМІ). Інші види інформаційної продукції (засоби інформаційної терапії тощо). Наявність технології інформаційного виробництва як обов'язкова умова розвитку інформаційної індустрії. Поняття про технологічний предмет, технологічні засоби (телевізори, радіоприймачі, комп'ютери, друкарське обладнання тощо) і т. д. Галузі інформаційного виробництва: преса, аудіовізуальна галузь (телебачення, радіомовлення), книговидавництво, електронна галузь, інформаційне забезпечення. Виробники ЗМК: журналісти, письменники, працівники друкарень, редакцій, видавництв, студій тощо. Виробники-організації: редакцій, видавництва, студії, агенції, бюро. Професійні групи виробників ЗМК: клуби, спілки, асоціації. Органи управління інформаційною індустрією: Комітет інформаційної політики, телебачення та радіомовлення, Національна рада з телебачення та радіомовлення й ін. Заклади підготовки і перепідготовки та підвищення кваліфікації

виробників ЗМК. Науково-дослідні заклади в інформаційно-комунікативній сфері. Засоби масової комунікації (друковані, аудіовізуальні, електронні), або мас-медіа. ЗМК як носії масової інформації, або засоби передачі масової інформації.

Із історії науки про масову комунікацію.

Природа і структура комунікативного процесу. Походження слова «комунікація». Комунікація і спілкування як повні синоніми. Зауваження до слів «комунікація» та «спілкування». Міжмовний термінологічний характер слова «комунікація». Ознаки комунікації. Основні результати спілкування. Основний конфлікт під час спілкування. Причини вибору терміна «комунікація». Визначення комунікації. Комунікація як процес встановлення і підтримання контактів між членами певної соціальної групи або суспільства в цілому на основі духовного, професійного або іншого єднання учасників комунікації. Комунікація і мовлення. Комунікація та інші форми спілкування. Комунікація як дія і діяльність. Моделі комунікації.

Системи масової комунікації. Визначення масової комунікації. Масова комунікація як організоване спілкування, що є видом суспільно-культурної діяльності, яка відбувається у вигляді взаємопов'язаних інтелектуально-мислительних та емоційно-вольових дій, спрямованих на духовне, професійне чи інше єднання маси людей (мас). Значення розуміння масової комунікації як організованого спілкування для формування і розвитку масовоінформаційних процесів у суспільстві. Професійна масова комунікація як професійна масовоінформаційна діяльність. Професійно-творчий і виробничий характер масової комунікації. Співвідношення творчих і нетворчих процесів у структурі масової комунікації. Структура масової комунікації. Моделі масової комунікації. Комунікація і суспільство. Вплив суспільства на формування систем масової комунікації. Вплив систем масової комунікації на розвиток суспільства. Україна в європейському і світовому масовокомунікаційному просторі.

Типи комунікаторів. Журналіст як професійний комунікатор (комунікант). Виробники ЗМК і їхня роль у проведенні масовокомунікаційної політики. Отримувач інформації і публіка. Аудиторія і публіка. Типологія публік та аудиторій. Генеза і різноманітність аудиторій. Публіка на фоні суспільної структури. Концептуалізація аудиторія як маси. Типи масових аудиторій. Від маси до ринку ЗМК.

Комунікація і масова інформація. Інформаційний простір, інформаційне поле. Проблеми становлення інформаційного суспільства. Інформаційні сфери: журналістика та публіцистика, література, реклама, зв'язки з громадськістю, кіномистецтво тощо. Журналістський твір і масова інформація. Комунікативні дискурси.

Засоби масової комунікації. Розвиток засобів і форм комунікації. Організація ЗМК. Види ЗМК. Нові ЗМК. Тенденції розвитку мас-медіа. ЗМК і суспільство. Питання функціонування ЗМК. ЗМК і суспільна структура. Головні питання стосунків між ЗМК і суспільством. ЗМК у культурознавчій перспективі. ЗМК і соціальні системи. ЗМК і суспільно-економічний розвиток. ЗМК та інформаційне суспільство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999. – 351 с.
2. Масова комунікація: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. – К.: Либідь, 1997. – 216 с.
3. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 1999. – 308 с.
4. Goban-Klas T. Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia,

telewizji i Internetu. – Warszawa-Krakow: Wydawnictwo naukowe PWN, 1999. – 336 s.

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА В ЗМІЙ ТЕКСТОЗНАВСТВО»

Вступ. Мета й завдання курсу, його структура, зміст. Українська мова – національна мова українського народу. Основні концепції щодо походження мови української народності. Сучасна українська літературна мова як унормована форма загальнонародної мови.

Фонетика і фонологія. Предмет і завдання фонетики. Фонетична система сучасної української літературної мови. Загальна характеристика та класифікація голосних і приголосних звуків сучасної української літературної мови. Фонологічна система сучасної української мови. Поняття про фонему. Фонема і варіанти фонем. Фонетичні членування мовного потоку. Склад як частина разового такту. Український складодоподіл. Наголос. Зміни звуків у мовленнєвому потоці. Фонетична і фонематична транскрипція.

Орфоепія. Графіка та орфографія. Орфоепія сучасної української літературної мови. Формування сучасних орфоепічних норм. Український алфавіт. Принцип української графіки. Співвідношення між буквами та звуками. Принципи українського правопису.

Лексикологія та лексикографія. Слово як основна одиниця мови. Основні типи лексичних значень слова. Полісемія, її види і шляхи розвитку. Лексико-семантична система сучасної української літературної мови. Омонімія. Паронімія. Синонімія. Антонімія. Лексика української мови з точки зору її походження. Функціональна диференціація лексики української мови. Розвиток словникового складу СУЛМ. Стилістична диференціація лексики. Українська лексикографія, типологія словників.

Фразеологія української мови. Предмет фразеології. Основні типологічні ознаки фразеологізмів. Класифікація фразеологізмів. Джерела фразеології. Системні зв'язки фразеології. Трансформація фразеологізмів.

Словотвір. Предмет і завдання словотвору як окремого розділу мовознавства. Поняття морфемної структури слова. Поняття словотвірної структури слова. Словотвірне значення. Способи словотвору. Словотвір окремих частин мови. Морфемний і словотвірний аналіз слів.

Морфологія. Предмет та основні поняття морфології. Частини мови і принципи їх класифікації. Іменні граматичні категорії, їх взаємозв'язок. Питання про займенники в системі частин мови. Дієслівні граматичні категорії, їх взаємозв'язок. Характеристика службових частин мови.

Синтаксис. Поняття синтаксису та його основних одиниць. Словосполучення: структура, синтаксичні зв'язки, семантико-граматичні відношення між його компонентами. Речення як основна синтаксична одиниця. Головні розрізнявальні ознаки речення і словосполучення. Принципи класифікації речень в українській синтаксичній традиції. Синтаксис простого речення. Синтаксис ускладненого речення. Структурні типи складних речень в українській мові, принципи класифікації складносурядних, складнопідрядних і безсполучникових складних речень у СУЛМ. Синтаксис тексту. Питання про одиниці синтаксису тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. – К.: Вища школа, 1991.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови Синтаксис. – К.: Либідь, 1993.

3. Жовтобрюх М. А. Українська літературна мова. – К.: Наукова думка, 1984.
4. Історія української мови: Хрестоматія. – К.: Либідь, 1996.
5. Качуровский І. Основи аналізу мовних форм (Стилістика). – Мюнхен-Ніжин, 1994.
6. Огієнко І. Історія української літературної мови. – К.: Либідь, 1995.
7. Півторак Г. П. Українці :звідки ми і наша мова. – К.: Наукова думка, 1993.
8. Пономарів О. Д. Сучасна українська мова. – К.: Либідь, 1997.
9. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1992.
10. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання. – К.: Вища школа, 1994.

«РЕКЛАМА ТА PR»

Вступ. Мета та завдання курсу «Реклама та зв'язки з громадськістю» – ознайомити студентів із основними поняттями: масова інформація, реклама, прес-реліз і теоретичними положеннями курсу; виробити уміння правильно й ефективно застосовувати їх на практиці; розуміти особливості сучасного інформаційного простору; вивчити офіційні та власні джерела інформації, особливості їх використання в журналістській практиці; забезпечити розуміння прес-релізів як продукту діяльності сучасних прес-служб; вміти створювати прес-реліз як інформаційний жанр.

Набуті під час занять знання студенти реалізовуватимуть у власній творчості. Водночас вони зможуть здійснювати свідомий вибір своєї діяльності на підставі отриманих теоретичних знань, використати можливості офіційних і власних джерел інформації, використовувати прес-реліз як джерело додаткової інформації, робити рекламу. Джерела інформації. Рівень компетенції джерела інформації. Офіційні джерела інформації та структури, що надають її. Власні джерела інформації. Мережа приватних інформаторів. Чутки як джерело інформації та правила і способи перевірки чуток. Пошук вторинних фактів. Централізовані служби обміну інформацією. Листи читачів як джерела інформації.

Реклама як основний засіб масової інформації. Поняття «реклами». Основні риси, комунікаційні характеристики реклами. Функції реклами. Класифікація реклами за типом її спонсора, за цільовим призначенням, за способом впливу тощо.

Розробка рекламного звернення, вибір засобів і каналів його передачі. Рекламне звернення: поняття, основні етапи і технології процесу розробки. Форма рекламного звернення. Структура рекламного звернення. Зміст рекламного звернення. Рівні психологічного впливу реклами. Мотиви рекламного звернення: раціональні, емоційні, соціальні та моральні. Засоби передачі рекламного звернення. Основні поняття та етапи медіа-планування. Особливості використання основних медіа-каналів реклами. Засоби поширення реклами.

Реклама у періодичній пресі. Поліграфічна реклама. Основні характеристики періодичного видання. Види реклами у пресі. Спеціалізовані періодичні видання. Поняття поліграфічної реклами. Переваги та недоліки даного засобу реклами.

Реклама на телебаченні та радіо. Телебачення – один із найбільш досконалих засобів передачі рекламного звернення. Натурні, мультиплікаційні та графічні ролики. Переваги та недоліки даного засобу реклами.

Реклама на радіо – один із найбільш прогресивних напрямків рекламної діяльності. Основні характеристики радіо як каналу комунікації. Переваги та недоліки реклами на радіо.

Зовнішня та комп'ютерна реклама. Поняття зовнішньої реклами, її види. Переваги та недоліки зовнішньої реклами. Вимоги до оформлення зовнішньої реклами.

Поняття комп'ютерної реклами. Інтернет-реклама, її носії. Види комп'ютерної реклами. Електронна пошта. Основні характеристики комп'ютерної реклами. Переваги та недоліки даного типу медіа.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алешина И. Паблік рилейшнз для менеджерів и маркетерів. – М., 1997.
2. Блэк С. Паблік рилейшнз. Что это такое? – М., 1990.
3. Бугрім В., Компанієць Т. Ментальність і реклама // Рекламист. – 1998. – №8.
4. Денисенко А. Реклама в Інтернеті // Рекламные технологии. – 2000. – №5.
5. Дерев'янюк А. Г. Інформаційні центри: структура і методи діяльності. Навчальний посібник. – К., 1999.
6. Королько В. Основы паблік рилейшнз. – К., 2000.
7. Порадник прес-секретаря (для Демократичної партії США) / за ред. І. Філіпчук, 1995.
8. Ромат Е. В. Реклама. – СПб: Питер, 2002.
9. Тертычный А. Пресс-релиз – сир'є для журналіста // Журналіст. – 2001. – №8.
10. Уэллс У., Бернет Дж., Мориарти С. Реклама: принципы и практика. – СПб: Питер, 1999.

«ТЕОРІЯ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЇ»

Вступ. Сила журналістики велика, адже весь її зміст відображається і передається аудиторії через інформацію, її несуть у собі характерні тексти та репортерські фотографії, магнітофонні записи на радіо й телевізійне зображення, графічне оформлення газетних шпальт і музичні позивні популярної передачі. У відомому значенні журналістська діяльність є інформаційним процесом.

Журналістика сьогодні – це спосіб перетворення наукових, професійних і фахових, комерційних і бізнесових, художніх та індивідуальних повідомлень на загальнозрозумілу масову інформацію.

Масова інформація – це публічно поширювана друкована, аудіо- та аудіовізуальна інформація. Вона розмножується і передається у масовому масштабі, практично на необмежену аудиторію, поширюється за допомогою технічних каналів, які характеризуються великою потужністю і здатністю до широкої та оперативної передачі.

Основні поняття курсу. Предмет, структура та завдання курсу. Журналістика як громадська та літературна діяльність зі збирання, обробці та розповсюдженню інформації. Інформувати людину про світ і пояснювати людині світ – обов'язок журналістики. Національна традиція сприйняття журналістики як могутньої сили, що стоїть на захисті правди й справедливості, захищає людину від сваволі держави й урядовця, формує національну свідомість українця й виховує в ньому почуття національної тожності.

Інформаційне суспільство як найбільш точна формула для вираження специфіки сучасного світу.

Інформація – формування суджень, відомостей і закріплення їх у текстах, системних знаках. Поняття інформації. Основні підходи до аналізу інформації. Критерії оцінки цінностей інформації: новизна, достовірність, доступність, своєчасність, відповідність запитам споживача. Постачання читачів правдивою, об'єктивною інфор-

мацією – священний обов'язок журналістики в демократичному суспільстві. Доступ до інформації. Закон України «Про інформацію».

Журналістика як галузь масово-інформаційної діяльності. Поняття «масової інформації» як одиниці мислення в журналістиці. Типологічні концепції соціальної інформації. Перетворення в журналістиці наукових, професійних, художніх та індивідуальних повідомлень на масову інформацію. Спонукальність масової інформації. Специфіка інформації в журналістиці (актуальність, оперативність, документалізм, повторюваність тем і неповторність матеріалів). Рівні та форми існування масової інформації. Зовнішній і внутрішній типи інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Здоровега В. Й. Вступ до журналістики: Конспект лекцій. – Львів: Вища школа, 1975.
2. Інформаційна сфера як духовне явище / За ред. проф. А. Москаленка. – К.: Центр вільної преси, 1999.
3. Масова інформація: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. – К.: Либідь, 1997.
4. Основи журналістики: Підручник / І.Л. Михайлин. – К.: ЦУЛ, 2002.
5. Основи масово-інформаційної діяльності: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов. – К., 1999.
6. Поклад А. Б. Массовая информация: Международное общение или подрывная пропаганда. – М.: Международные отношения, 1987.
7. Почепцов Г. Г. Теорія комунікацій. – К.: Спілка рекламистів України, 1996.
8. Чичновський А., Шкляр В. Інформаційний простір як глобальна проблема сучасності // Вісник Київ. ун-ту. Серія: Журналістика. – К., 1995.

«ТЕОРІЯ ТВОРУ І ТЕКСТУ»

Вступ. Завданням курсу є ознайомлення студентів із загальними уявленнями про твір і текст як його графічно-знакову фіксацію, а також зі складовими елементами процесу народження журналістського твору та правилами його структурної будови.

Лекційні заняття.

Основні поняття. Поняття про твір. Стереотипізація мислення і мисленнєві стереотипи (фрейми). Твір як феномен соціальної свідомості. Твір й епоха. Твір як продукт авторської предикації (судження). Закони мовної діяльності: думка – слово (як образ і як поняття) – ім'я. Поняття мовної особистості взагалі та автора, персонажа, читача зокрема. Твір і текст.

Механізми творення. Мовна діяльність автора. Психологія образного відображення дійсності. Художній образ і мовна особистість. Навколишній світ як система образів. Образна тканина твору. Образність і експресивність. Емоційність і емоційгенність. Сфери розкриття художнього образу.

Механізми рецепції (сприймання). Мовна діяльність читача. Професіональна і аматорське читання твору. Сприймання й розуміння. Твір як декодування задуму автора. Спільні соціокультурні моделі як основа зближення комуніката і комуніканта.

Структура твору. Фактологічна. Об'єктивні й суб'єктивні чинники членування змісту твору на факти. Логіко-поняттєві й асоціативні зв'язки між фактами.

Тематична. Тема як елемент змісту твору, її зв'язок з іншими елементами – задумом, ідеєю, концепцією. Різновиди тематичної структури твору: однорідна – осно-

вний тематичний, субтематичний, макротематичний зв'язки між фразами; неоднорідна – асоціативно формальний та асоціативно змістовий зв'язки.

Тематична перцептивна. Особливості перцепції твору. Тематична перцептивна структура як варіант авторської структури твору, однорідність якої – необхідна умова обмеження варіативності сприймання. Прогнозування тематичної перцептивної структури твору. Роль редактора в забезпеченні однозначності сприймання авторської структури твору читачем.

Структура твору. Композиційна. Поняття про композицію, її елементи. Композиція багатотемного твору. Розгляд композиції в межах кожної теми. Небажаність різноманітних композиційних структур.

Архітектонічна авторська. Поняття про архітектоніку. Архітектоніка й композиція. Елементи архітектоніки твору. Інформаційно-пошукова і темовидільна функції елементів архітектоніки.

Логіко-поняттєва авторська. Логіко-поняттєва структура як основа тематичної змістової структури твору. Зв'язки логіко-поняттєвої структури:

- предикативний (предикат як продукт судження людини; мовне вираження предиката; предикативно зв'язані компоненти змісту: актанти, реляції, атрибути, координати);
- логічно-ієрархічний;
- предметно-категоріальний;
- ситуативний.

Логіко-поняттєва перцептивна. Умови адекватного сприймання реципієнтом логіко-поняттєвої авторської структури твору.

Емоційно-експресивна. Соціальна зумовленість емоційності твору. Емоційна однорідність твору. Співвідношення позитивного, негативного і нейтрального навантаження твору. Дозування емоціогенної інформації.

Інформаційна (пізнавальна) авторська. Співвідношення структури твору, логічного та емоційного складників. Препарування дійсності у творі. Необхідність системності повідомлення. Логічний складник змісту: відображення процесу пізнання; логічні операції доведення, спростування; дедуктивний та індуктивний виклад; змістова інверсія.

Інформаційна перцептивна. Інформаційний складник змісту: достатність, недостатність та надмірність інформації у творі; поняття про фонові знання, способи подання інформації у творах різних жанрів; синтаксична, семантична, прагматична та синтагматична надмірність у творі. Забезпечення належної інформаційної структури твору.

Комунікативна. Комунікаційні функції твору: контактна, організуюча, формування поглядів, заключна тощо. Побудова твору як засіб управління процесом спілкування. Послідовність подій у комунікативному акті. Суперечність між свідомістю автора і читача. Поділ творів за їхньою комунікативною структурою. Діалектичність як закономірність моделювання комунікативного акту твором. Суперечність між твором та інформаційною ситуацією. Шпаруватість як особливість моделювання твором комунікативного акту. Роль шпарин в активізації процесу сприймання твору.

Естетичні якості твору. Психологічна зумовленість категорії естетичності: відповідність образної системи і розміру твору вимогам сприймання. Виявлення категорії естетичності у різних сферах – художній, публіцистичній, науковій тощо. Поняття про жанр. Історична, соціальна, комунікативна тощо зумовленість жанрів.

Елементарні стилі мовлення. Поняття стилю. Стиль як відображення способу мислення. Типи спілкування та способи мислення. Повідомлення як процес і результат віддзеркалення дійсності. Ефективність повідомлення. Конструктивний принцип елементарного стилю і його особливості. Контамінація. Домінування одного із складників. Малюнок стилю як спосіб зображення дійсності у творі. Підсумковий етап.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М. М. Вопросы литературы и эстетики. – М.: Художественная Литература, 1975. – 504 с.
2. Выгодский Л. С. Психология искусства. – М.: Искусство, 1968. – 576 с.
3. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981. – 140 с.
4. Жинкин Н. И. Речь как проводник информации динамического исследования эволюции языка, текста и культуры // Исследования по структуре текста. – М.: Наука, 1982. – 160 с.
5. Іванченко Р. Г. Рукопис у редактора. – Харків: РВВ Книжкової палати УРСР. 1967. – 219 с.
6. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. – К.: Вища школа, 1983. – 247 с.
7. Різун В. В. Літературне редагування. – К.: Либідь. 1996. – 226 с.
8. Феллер М. Д. Эффективность сообщения и литературный аспект редактирования. – Львов: Изд-во Львов. Ун-та, 1978. – 222 с.

«ОСНОВИ РЕДАГУВАННЯ ТА КОРЕКТУРИ»

Вступ. Мета й завдання курсу, його значення. Роль і значення друкованого слова в країнах розвинутої демократії. Тенденції сучасної редакційно-видавничої справи в світі та Україні.

Правові та організаційні питання, пов'язані з діяльністю редакційно-видавничого відділу чи видавництва: Порядок створення і реєстрації видавництва; розробка статуту; порядок державної реєстрації. Вивчення нормативно-правові бази в галузі видавничої діяльності. Договори у видавничій справі: види договорів; структура типового видавничого договору. Взаємовідносини видавництва і поліграфічного підприємства: види договорів; взаємообов'язки. Відносини видавництва і реалізаторів друкованого продукту; нормативно-правова база. Розробка видавничої програми. Організація і структура сучасного видавництва.

Видавнича продукція та її види. Видавнича продукція за: призначенням; знаковою природою інформації; формою і матеріальною конструкцією; рівнем художнього оформлення та поліграфічного виконання тощо. Періодичні та неперіодичні видання.

Книга як основний предмет видавничої діяльності. Загальні поняття. Матеріальна частина книги. Змістова частина книги.

Редакційно-видавничий процес. Основні поняття. Етапи редакційно-видавничого процесу: підготовчий, редакційний, виробничий, маркетинговий.

Редагування як вид професійної діяльності і як складова редакційно-видавничого процесу. Загальні поняття. Термінологія. Організація та зміст процесу редагування. Види редагування. Редагування газетно-журнальних, рекламних та інформаційних видань. Редагування наукових, науково-популярних, довідкових видань. Редагування навчальних і художніх видань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Капелюшний А. Типологія журналістських помилок. – Львів, 2000. – 68 с.
2. Серажим К. Текстологія: елементу тексту й апарат видання. – К., 1998. – 72 с.
3. Словарь издательских терминов / Под ред. А. Э. Мильчина. – Л.: Книга, 1983. – 206 с.
4. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування: Курс лекцій. – У 2-х частинах. Ч.1. / Київ. Нац. універ. ім. Т.Г.Шевченка. – К., 2002. – 98 с.
5. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування : Навчальний посібник / За ред. В.В.Різуна. – У 2-х частинах. – К., 2004. – Ч. 2. – 130 с.
6. Черниш Н. Досвіт та проблеми видання творів призабутих письменників // Палітра друку. – 1995. – №1. – С. 54-55.

«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»

Вступ. Курс «Українська література» передбачає ознайомлення студентів із літературним процесом, що охоплює період до 1985 року. До нього включені найважливіші відомості про літературно-мистецьке і культурне життя України від періоду Київської Русі. Завдання курсу допомогти зорієнтуватися в досить складному літературному процесі, навчити аналізувати, зіставляти та в певній мірі оцінювати літературні твори.

Перекладна та оригінальна література Київської Русі. Найцінніші пам'ятки та їх пізнавальне і виховне значення. Характер і джерела перекладної літератури. Стильова своєрідність давньоруських літописів («Повість минулих літ», Київський літопис, Галицько-Волинський літопис). Похід Новгород-сіверського князя Ігоря проти половців у художній інтерпретації «Слова о полку Ігоревім» і в історичному контексті Київського літопису. «Повчання дітям» Володимира Мономаха. Києво-Печерський патерик як зразок «житійної» літератури. Найважливіші морально-етичні аспекти та композиційна своєрідність пам'ятки.

Характер, художня та історична цінність української полемічної літератури кін. XVI – першої пол. XVII століття. Причини, умови та предмет полеміки. Найвідоміші українські полемісти, стильові особливості їхніх творів, ідеологічна спрямованість (Герасим і Мелетій Смотрицькі, брати Зизанії, Клирик Острозький та ін.). Послання І. Вишенського, їх полемічна пристрастність, стильова індивідуальність. Постать полеміста в історичному контексті та в художньому осмисленні І. Франка.

Гуманістичне спрямування української поезії XVI-XVII ст. (україно-, польсько-, латиномовної). Історична доба й життя поспільства у поезії Климентія Зіновієва («Приповістки посполиті» та ін.). «Курйозні» вірші І. Величковського. Постать Богдана Хмельницького у «Віршах на жалостний погреб...» Касіана Саковича, філософське звучання твору.

Тенденції розвитку української літератури XVIII століття. Козацьке літописання як чинник українського державотворення (Літопис Самовидця, літопис Григорія Граб'янки, літопис Самійла Величка, «Історія Русів» та ін.). Оцінка козацької старшини та постаті українських гетьманів у літописі Самовидця. Історичні реалії та національно-патріотичне звучання «Історії Русів». Авторська постать у творі.

Григорій Сковорода. Світогляд, спосіб життя, філософські погляди Г.Сковороди. Поезія та байки Г. Сковороди як вираження його етичних і моральних переконань. Поняття щастя та пошуки шляхів до нього у філософських трактатах Григорія Сковороди.

Літературний процес першої пол. XIX ст. Стилї й напрямки. Театральне та видавниче життя. Просвітительський реалізм у творчості І. Котляревського. Демократичний характер української прози та драматургії Г. Квітки-Основ'яненка. Реалістично-сентиментальні та гумористично-сатиричні повісті Г. Квітки-Основ'яненка.

Український романтизм 20-40 рр. XIX ст., його характерні національні риси. Основні представники українського романтизму. П. Гулак-Артемівський – поет-романтик, байкар. Філософія просвітництва в його творчості. Романтична поезія Є. Гребінки. М. Костомаров як романтик, історик, повістяр. Погляди письменника на українську історію. «Руська трійця»: творчі засади, літературна спадщина її учасників.

Тарас Шевченко. Життя і творчість Т. Г. Шевченка як предмет наукових досліджень. Найвідоміші біографічні праці. Т. Г. Шевченко – історик України, його національно-визвольний світогляд. Творчість поета періодів «трьох літ» і заслання. Прозова і малярська спадщина Т. Шевченка.

Журнал «Основа» як продовжувач традицій Кирило-Мефодіївського братства. Автори «Основи». Антикріпосницьке спрямування творчості Марка Вовчка. Національна героїка і гумор у прозі О. Стороженка.

Творча спадщина П. Куліша. Метаморфози світогляду письменника. Поетична творчість П. Куліша. Перекладацька й літературно-критична та публіцистична діяльність. «Хутірська» філософія письменника. Роман «Чорна рада».

Літературний процес другої пол. XIX ст. Місце і роль у ньому І. Нечуя-Левицького. Історичні та культурні передумови появи в українській літературі нових жанрів і тем. Літературна творчість І. Нечуя-Левицького, світогляд письменника. Історична тема у прозі І. Нечуя-Левицького («Князь Єремія Вишневецький», «Гетьман Іван Виговський»). Доля української інтелігенції у творчості І. Нечуя-Левицького.

Соціально-психологічне спрямування прози Панаса Мирного. Становлення світогляду письменника, його рання творчість, стосунки з Іваном Біликом. Художні особливості та проблематика роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». «Лихо давне і сьогочасне» в романі Панаса Мирного «Повія».

Українська драматургія і театр 80-90-х рр. XIX ст. Репертуар, акторський склад «театру корифеїв», досягнення драматургії. Історична тема у драма М.Старицького. Новаторський характер драматургії І. Карпенка-Карого як автора соціальних комедій і драм. Мелодраматизм та народництво спадщини М.Кропивницького.

Українська поезія 70-90-х рр. XIX ст. Просвітницьке спрямування поезії Б.Грінченка. Громадська, соціальна лірика та публіцистика П. Грабовського. І. Манжура – поет, фольклорист. Індивідуальність поетичного слова Я. Гоголева.

Іван Франко. Світогляд і літературно-критична та публіцистична діяльність. Поетична творчість Івана Франка, філософський зміст його найвідоміших поем. Значення прози й драматургії І. Франка для української літератури. Стосунки І.Франка із сучасниками.

Суспільно-політичне життя України початку XX ст. та умови розвитку літератури і періодики. Найвідоміші постаті в громадському русі України поч. XX ст. Національне й літературне спрямування газет і журналів у період 1906-1914 рр.. Літературна критика та її представники.

Модернізм і народництво як явища в українській літературі. Філософсько-мистецькі підвалини модернізму. Сутність конфлікту модернізму народництва, неонародництва, модерністські ідеї в літературі та мистецькому житті. Альманахи та літературні збірники кін. XIX-поч. XX ст. (огляд).

Літературне явище «Молода муза» (1907-1914) та журнал «Українська хата» (1906-1914) як осередок модерністської поезії. Поетична спадщина та мистецькі гасла і переконання молодомузівців, їх співпраця в «Українській хаті». Лірика П. Карманського та В. Пачовського, її мотиви і настрої. Авторська група «Української хати» (М. Шаповал, М. Євшан та ін.).

Проблеми українського села та їх трактування у народницькій прозі кін. XIX – поч. XX ст. Психологія, характер, моральні принципи героїв Тесленкових оповідань. Багатогранність життя і постатей українського села у прозі С.Васильченка. Гуманізм і моральний аспект у прозі Т. Бордуляка. Народницькі тенденції в оповіданнях Л. Янковської. Повість письменниці «Городянка».

ЛІТЕРАТУРА

1. Агеєва В. Українська імпресіоністична проза. – К., 1994.
2. Гром'як Р. Історія літературної критики /від початків до кінця XIX ст./. – Тернопіль, 1999.
3. Грицай М. С., Микитась В. Л., Шолом Ф. Я. Давня українська література. – К., 1978.
4. Єфремов С. Історія українського письменства. – К., 1995.
5. Європейське Відродження та українська література XIV – XVIII ст.: Зб. праць. – К., 1993.
6. Історія Русів / Пер. І. Драча. – К., 1991.
7. Історія української літератури XIX ст.: У 3 книгах / За ред. М. Яценка/. – Кн. 1. Перші десятиріччя XIX ст. – К., 1995. Кн. 2. 40 – 60-ті роки XIX ст. – К., 1996. Кн. 3. 70– 90-ті роки XIX ст. – К., 1997.
8. Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича. – К., 1988.
9. Історія української літератури XX ст. – За ред. В. Дончика: В 2 книгах. – К., 1993.
10. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія: У 3 книгах. – К., 1998.

«ІНОЗЕМНА МОВА-1 (АНГЛІЙСЬКА МОВА) ЗА ПРОФЕСІЙНОМ СПІЛКУВАННЯМ»

Вступ. Метою вивчення англійської мови є практичне оволодіння студентами цією мовою, що фактично пов'язане з наявністю умінь у різних видах мовної діяльності. По закінченні курсу студенти можуть читати оригінальну англійську фахову літературу для одержання необхідної інформації; брати участь в усному спілкуванні англійською мовою в обсязі тематики, передбаченої програмою.

Навчальний матеріал. Фонетика. Поняття про інтонацію. Фразовий наголос, ритм, висхідні та спадні інтонації, мелодика завершення. Смилова група. Паузація. Інтонаційні моделі фраз різноманітного комунікативного типу: розповідні, всі типи питань, окличні, наказові. Наголос в похідних і складних словах. Фразовий і логічний наголос в складних реченнях. Інтонації різних типів. Подальше удосконалення навичок смислового членування речень, паузації, інтонаційного оформлення синтагм. Робота над вимовою ведеться на матеріалі текстів підручника, а також за допомогою фонетичних вправ і лабораторних робіт з використанням звукозаписів.

Лексика. Студенти засвоюють 700-800 нових лексичних одиниць, які відносяться до загальнонавчального та загальнонаукового стилю лексики, і повторюють шкільний мінімум (400 лексичних одиниць). До кінця навчання обсяг активної

лексики складає 2300-2500 лексичних одиниць, включаючи активну лексику попередніх курсів. Характер лексики – стилістично нейтральна, наукова широкого профілю і вузької спеціальності, суспільно-політична, загальнонаукова. Поширення словникового запасу студентів здійснюється на матеріалі підручника, навчальних посібників, наукової літератури за спеціальністю (монографії), а також періодичної літератури (журнали).

Словотворення. Матеріалом для оволодіння словотворенням є:

а) афіксація; суфікси іменників, що позначають: діяча: -er/or, -ist, -ee, -and (ent), -ian, -man, -ess; абстрактне уявлення: -ness, -ment, -tion, -ism, -dom, -hood, -ty, -ship, -age, -ance (ence), -ing, -cy; суфікси прикметників: -able, -an, -ary (ory), -ive, -like, -ly, -ous, -y, -ed; суфікси дієслів: -fy, -en, -ize, -ate; префікси: з заперечним значенням: un-, in- (il-, im-, ir-), non-, dis-, mis-; інші префікси: anti-, co-, post-, pre-, over-, under-, sub-, out-, de-, inter-, super-, re-, extra-, iltra-;

б) словотвір; тип складних слів «основа прикметника + основа іменника» (blackboard), складнопохідні слова;

в) конверсія;

г) перенос наголосу ('increase - in'crease); особлива увага звертається на такі явища, як багатозначність слів, термінологічні значення слів, інтернаціональні слова.

Продуктивні і широко розповсюджені афікси і типи складних слів, особливо наукових термінів. Подальша робота над словотворчими елементами ведеться на основі конкретного мовного матеріалу літератури, що вивчається, головним чином на інтернаціональній і термінологічній лексиці. Особливе увагу треба звертати на складні слова (терміни) нестійкого типу, утворені за принципом нанизування (string compounds).

Частини мови. Їх форми та функції. Іменник. Форми множини, присвійний відмінок: прийменники, еквівалентні російським відмінкам; випадки вживання артикля. Займенники: особові, вказівні, присвійні, питальні, неозначені, заперечні. Функції займенника it. Числівник: кількісні, порядкові, дробові. Прикметник. Ступені порівняння прикметників і прислівників.

Дієслово. Утворення та основні випадки вживання видо-часових форм у дійсному стані (Active Voice). Форми Indefinite, Continuous, Perfect в Present, Past, Future. Пасивний стан (Passive Voice). Модальні дієслова can, may, must та їх еквіваленти to be able to, to be allowed to, to be to, to have to. Наказовий спосіб у стверджувальній і заперечній формах. Огляд видо-часових форм в пасивному стані. Переклад пасивних конструкцій на українську мову. Наявні форми дієслова, їх утворювання, вживання, переклад на українську мову. Синтаксичні комплекси з неособовими формами дієслова. Модальні дієслова із простим і перфектним інфінітивом та їх переклад на українську мову. Способи: наказовий, дійсний, умовний.

Синтаксис. Структура простого речення. Порядок стверджувального, питального і заперечного речень. Типи питань. Складнопідрядне речення. Складносурядне речення. Підрядне речення місця, часу, умови, додаткові, означальні. Речення з десемантизованим there, та їх переклад на українську мову. Речення з займенником it, та їх переклад на українську мову. Смыслові виділення членів речення з допомогою конструкції it is. . . , that, who, which, whom. Вживання слів-замінників іменника. Пряма та непряма мова; розповідне, питальне, наказове речення в непрямій мові. Безприйменникові та прийменникові синтаксичні комплекси і їх переклад; інверсія і засоби передачі інверсії. Зв'язок типу: for, since, because, before, after, as та інших. Засоби їх перекладу. Багатоелементні атрибутивні поєднання, препозитивні та постпозитивні.

Різноманітні засоби вислову ймовірності в англійській мові і їх українські еквіваленти.

Дієприкметникові звороти у функції обставин. Дієприкметниковий зворот у функції вставного члену речення.

Усне мовлення обмежується постановкою питань і відповідей на них, а також розумінням на слух висловлювань, побудованих на мовному матеріалі, що вивчається.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамкина Т. А. и др. Учебник английского языка: Для первого курса неязыковых факультетов университетов. 2-е изд., испр. – М.: Высшая школа, 1972. – 293 с.
2. Бутова З. И. Лабораторные занятия и тесты (к «Учебнику английского языка для гуманитарных вузов»). – М.: Высшая школа, 1980. – 112 с.
3. Бутова З. И. Лексический минимум по английскому языку для гуманитарных вузов: Учебное пособие для студентов гуманитарных вузов и факультетов. – М.: Высшая школа, 1980. – 80 с.
4. Бонди Е. А. Обсуждаем актуальные проблемы: Практикум по общественно-политической лексике на английском языке. – М.: Высшая школа, 1985. – 191 с.
5. Вавилова М. Г. Учимся читать быстрее: Учебное пособие. – М.: Высшая школа, 1984. – 103 с.
6. Горбунова Е. В., Дубровская С. Г. Английская грамматика в коммуникативных упражнениях: Учебное пособие для вузов. – М.: Высшая школа, 1985. – 175 с.
7. Зражевская Т. А., Козловская И. М. Чтение газеты: Пособие по общественно-политической лексике. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Международ. отношения, 1981. – 248 с.
8. Королькова В. А., Лызлова Р. Н., Ульянова Е. К. Учитесь читать газеты: Пособие по общественно-политической лексике на английском языке. – М.: Высшая школа, 1981. – 128 с.
9. Мальчевская Т. Н. Сборник упражнений по переводу гуманитарных текстов с английского на русский: Практическое пособие. – Л.: Наука, 1978. – 222 с.
10. Царев П. В. Сложные слова в английском языке: Учебное пособие. – М.: Изд-во МГУ, 1980. – 128 с.

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Курс «Історія України» покликаний допомогти майбутньому спеціалісту з вищою освітою засвоїти категоріально-понятійний апарат історичної науки, знати основні історичні події, факти, явища, закономірності історичного процесу, підвищити рівень історичної свідомості і політичної культури, краще підготуватися до активної участі у суспільно-політичному житті країни. Вивчення цього курсу безпосередньо вплине на формування наукового світогляду й загальної культури молодого людини, дасть їй можливість зрозуміти зміст, характер та особливості історичного розвитку України, генезису української нації в контексті всесвітньої історії.

Завдання, що стоять при вивченні курсу історії України, полягають у формуванні у студентів певного обсягу історичних знань, виробленні навичок аналізу історичних явищ і виявлення їх причинно-наслідкових зв'язків, самостійного узагальнення історичної інформації, вміння застосовувати набуті знання з історії у повсякденній діяльності, орієнтації у суспільно-політичному житті країни.

Студенти повинні знати: історичне минуле та сьогодення українського народу; основні епохи історії людства та її хронологію; етногенез української нації; закономірності та особливості процесу державотворення в Україні; закономірності розвитку соціально-економічної та політичної систем і культури України, громадсько-політичну діяльність видатних історичних осіб, відомих політичних партій.

Студенти повинні вміти: аналізувати історичні факти, події, процеси; користуватися категоріально-понятійним апаратом історичної науки, історичними джерелами, спеціальною історичною літературою та енциклопедично-довідковими матеріалами із всесвітньої історії та історії України; застосовувати набуті знання з історії у повсякденному житті; орієнтуватися у сучасному суспільно-політичному житті країни.

Місце курсу «Історія України» в системі підготовки спеціалістів визначається необхідністю інтеграції професійної та соціально-гуманітарної підготовки майбутніх фахівців.

Оскільки історія України повинна дати студенту цілісне і системне уявлення про історичні факти, події, явища, основні етапи історичного процесу в Україні, процесу державотворення, соціально-економічний, політичний і культурний розвиток українського народу, вивчення цієї дисципліни відповідно до існуючих навчальних планів має структурно-логічний зв'язок із:

- культурологією, оскільки важливою складовою історичного процесу є розвиток матеріальної і духовної культури українського народу, всі явища, які вивчаються культурологією, мають історичне походження;
- політологією, оскільки вивчення історії пов'язане з аналізом політичної системи країни, діяльності політичних партій, блоків, об'єднань, історичних особистостей, політичної культури протягом всієї історії українського народу;
- соціологією, тому що історія України вивчає окремі елементи соціальної системи, соціально-політичні події та явища, які виникають в історичному процесі, породжуються людьми в ході їх спільної життєдіяльності;
- філософією, тому що історичні явища, події, закономірності розвитку суспільства взагалі й окремих країн і народів зокрема досліджуються філософськими дисциплінами;
- релігієзнавством, оскільки історія України акцентує увагу і на релігійному житті країни в різні періоди її історії, розвитку духовної культури і світогляду (в тому числі і релігійного).

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія України / В. Ф. Верстюк, О. В. Гарань, О. І. Гуржій та ін. / За ред. В.А.Смоля. – К., 1997.
2. Бойко О. Д. Історія України. – К., 1999.
3. Бойко О. Історія України. Запитання і відповіді. – К., 1997.
4. Верстюк В. Ф., Дзюба О. М., Репринцев В. Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. – К., 1995.
5. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. – Київ – Львів, 1913.
6. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття: нарис політичної історії. – К.: Либідь, 1993.
7. Дорошенко Д. І. Нарис історії України: У 2 т. – К.: Глобус, 1992.
8. Історія України / За ред. Г. Д. Темка, Л. С. Тупчієнка. – К., 2001.
9. Історія України: Курс лекцій: У 2 кн. – К.: Либідь, 1991.

«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Вступ. Історія виникнення питань, пов'язаних із проблемою безпеки життєдіяльності людини. Основні положення концепції національної безпеки України. Предмет, структура і функції дисципліни. Мета й завдання. Зв'язок дисципліни з загальноосвітніми та профільюючими дисциплінами.

Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Безпека життєдіяльності як категорія. Основні поняття та визначення. Загальна модель діяльності людини. Аксиома про потенційну небезпеку діяльності людини. Небезпека. Ризик як оцінка небезпеки. Небезпечні та шкідливі фактори. Номенклатура, ідентифікація та класифікація небезпек. Таксономія та квантифікація небезпек. Індивідуальний і соціальний ризик. Концепція допустимого ризику. Управління ризиком. Система забезпечення життєдіяльності людини.

Людина як елемент системи «людина – життєве середовище». Структурно-функціональна організація людини з точки зору взаємодії з оточуючим середовищем та технікою. Людина та її здоров'я. Зовнішні та внутрішні подразники організму людини. Значення гомеостазу для забезпечення безпечності організму людини. Роль нервової системи в забезпеченні життєдіяльності людини. Сприйняття людиною стану зовнішнього середовища, характеристика аналізаторів. Психо-фізіологічний закон Вебера-Фехнера. Синергізм та антагонізм дії шкідливих факторів. Раціональні умови життєдіяльності людини. Характеристика системи «людина – середовище існування». Оптимальні та допустимі параметри життєдіяльності організму людини. Сучасний стан біосфери. Ноосфера – еволюційний стан біосфери. Методи та засоби забезпечення безпечної життєдіяльності. Вплив діяльності людини на навколишнє середовище. Основні джерела забруднення атмосфери, водних ресурсів і ґрунтів. Негативні явища нерационального природокористування. Основні причини деградації навколишнього середовища.

Джерела небезпеки життєдіяльності людини та утворені ними фактори. Природні небезпечності. Причини та характер виникнення абіотичних природних небезпечностей. Біотичні небезпечності. Отруйні рослини. Небезпечні тварини. Загальні методи та засоби захисту від бактеріальних і вірусних захворювань. Заходи та засоби, що направлені на передбачення та мінімізацію негативних наслідків природних небезпечностей. Техногенні небезпечності. Причини та характер виникнення техногенних небезпечностей. Небезпечності при використанні горючих, легкозаймистих та вибухонебезпечних речовин. Небезпечності, що пов'язані з електричним струмом. Дія токсичних речовин на організм людини. Основні заходи та засоби захисту від дії токсичних речовин. Надійність обладнання та технології. Соціальні та політичні небезпечності. Загальні причини виникнення соціальних та політичних небезпечностей. Соціальні конфлікти (страйки, повстання, революції). Тероризм. Вандалізм. Конфліктні ситуації на міжнаціональному, етнічному та інших ґрунтах. Суїцид та його причини. Комбіновані небезпечності. Природно-техногенні небезпечності. Природно-соціальні небезпечності. Соціально-техногенні небезпечності. Небезпечності в сучасному урбанізованому середовищі. Причини та небажані наслідки урбанізації. Основні вимоги до технічного стану житлового фонду. Причини витоку газу та ліквідація наслідків. Основні заходи безпеки при використанні пожежо- та вибухонебезпечних речовин. Електробезпечність у побуті. Сосуди, що працюють під тиском.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безопасность жизнедеятельности / Под ред. С.В. Белова. – М.: Высшая школа, 1999.
2. Русак О. Н. Лекция по безопасности жизнедеятельности. – СПб., 1993.
3. Безопасность жизнедеятельности / Под ред. Я. Бездрия. – Львов, 1997.
4. Міщенко І. М. Забезпечення життєдіяльності людини в навколишньому середовищі. – Кіровоград, 1998.
5. Методичні вказівки для ОДЗ по дисципліні «БЖДЛ» для студентів всіх спеціальностей.

«ФІЛОСОФІЯ»

Вступ до філософії. Суспільно-історична природа світогляду. Міфологія і релігія. Предмет філософії. Поняття онтології. Матеріалізм і ідеалізм. Поняття методології. Релятивізм, метафізика, діалектика. Поняття гносеології. Проблема пізнання світу. Поняття істини. Агностицизм, сенсуалізм, раціоналізм.

Філософія Стародавнього Сходу. Філософські погляди Кун Фу-цзи і конфуціанців. Лао-цзи і вчення про «дао». Давньоарійський світогляд. Брахмаїзм і йога. Буддизм – шукання сенсу життя.

Філософія Стародавньої Греції. Мілетська школа (Фалес, Анаксимандр, Анаксимен). Філософія Геракліта Ефеського. Піфагорійська школа. Атомістична філософія Левкіппа, Демокріта. Софісти. Сократ. Сократичні школи. Життя Платона та його вчення про ідеї. Гносеологія, логіка, діалектика Платона. Психологія, етика, політика Платона. Життя та творчість Аристотеля. Вчення про матерію та ейдос (форму). Вчення про першодвигун – розум. Уявлення Аристотеля про фізику. Гносеологія та логіка. Етичні погляди Аристотеля.

Західноєвропейська філософія XVII-XVIII ст. Проблема методу пізнання в філософії Ф. Бекона. Проблема методу пізнання в філософії Декарта. Раціоналізм і методологія Г. В. Лейбніца. Сенсуалістичний матеріалізм Дж. Локка. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі. Матеріалізм та атеїзм Ж. О. Ламетрі. Людина і держава в філософії Т. Гоббса. Матеріалістична традиція у вченні К. А. Гельвеція.

Розвиток філософії в Україні у XI-XVIII ст. Передфілософія Київської Русі – міфологія, епос, літопис. Міфи про Сварога, Коція, Ладу та інші. Вплив прийняття християнства на формування філософської думки. Елементи філософського світогляду у творчості Іларіона Київського (II ст.), Феодосія Печерського (II ст.), Георгія Митрополіта Київського (II ст.), Іакова Мніха (II ст.), Даніїла Заточника (XII-XIII ст.), Кирила Новгородця (XII ст.). Климент Смолятич (XII ст.) про два роди пізнання істини. Кирило Туровський (XII ст.) про людину та світ як мікро- та макрокосмос, про органічну єдність плоті й душі людини.

Філософські ідеї братських шкіл. Роль і значення Греко-Слов'янської Академії («Острозька вища школа»), Львівського Успенського Братства, Київсько-братської школи; Київського колегіуму та інших у розповсюдженні, популяризації, розвитку філософії в Україні в XIII-XVI ст.

Філософія Києво-Могилянської Академії. Петро Могила та його внесок у створення Академії. Йосиф Конович-Горбатський і його стихійно-матеріалістичний світогляд. Інокентій Гізель і його «Твір про всю філософію».

Філософія та життєвий шлях Сковороди у контексті західноєвропейської культури XIII-XVII ст. Вчення про дві натури. Концепція трьох світів.

Класична німецька філософія. Філософські ідеї І. Канта в докритичний період. Критична філософія І. Канта. Висхідні поняття і категорії іdealізму Г. В. Гегеля. Діалектичне протиріччя в філософії Гегеля. Система філософії Гегеля. Матеріалізм і атеїзм Л. А. Фейербаха.

Філософія марксизму. Поняття відчуження в філософії К. Маркса, соціально-економічний детермінізм Маркса. Діалектика виробничих сил і відносин у процесі виробництва. К. Маркс про суть передісторії, про комунізм і про «царство свободи». Поняття заперечення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арач І. Ф. Григорий Сковорода. – К., 1984.
2. Богомоллов А. С. Диалектический логос. Становление античной диалектики. – М., 1982.
3. Богомоллов А. С. Немецкая буржуазная философия после 1865 года. – М., 1985.
4. Буржуазная философия XX века. – М., 1974.
5. Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980.
6. Жмудь Л. Я. Пифагор и его школа. – М., 1991.
7. Зотов А. Ф., Мельвиль Ю. К. Буржуазная философия середины XIX – начала XX вв. – М., 1988.
8. История античной диалектики. – М., 1982.
9. История философии в кратком изложении. – М., 1991.
10. История философии и культура. – К, 1991.

«ТЕОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ»

Вступ. Курс «Теорія журналістики» ставить за мету розкрити концептуально теоретичні засади функціонування журналістики у політичній системі суспільства, зробити акцент на журналістиці як предметі вивчення й сфері творчої діяльності, показати журналістику як галузь масово-інформаційної та суспільно-політичної діяльності, розкрити найважливіші теоретичні аспекти: функції журналістики; соціальна позиція журналіста; журналістика як система засобів масової інформації; свобода преси і журналістської діяльності та ін.

Завдання курсу – допомоги студентам виробити теоретичні орієнтири, основи підходу до аналізу явищ практики.

Предмет і завдання курсу «Теорія журналістики». Мета і завдання курсу. Поняття «журналістика». Університетська підготовка журналістів. Стан журналістикознавства в Україні та джерела курсу.

Сучасний стан інформаційного простору в Україні. Поняття інформаційного простору. Свобода преси і свобода слова. Інформаційний простір України як чинник національної безпеки.

Журналістика як галузь масово-інформаційної діяльності. Поняття інформації. Види й типи інформації. Доступ до інформації. Правила передачі інформації. Поняття масової інформації як одиниці мислення в журналістиці. Спонукальність масової інформації: а) ознаки масовості; б) специфіка «масової інформації». Рівні та форми «масової інформації». Роль ЗМІ у соціальній орієнтації мас і соціальному управлінні.

Державна ідеологія та засоби масової інформації. Національна ідея – основа державної ідеології. Журналістика та державна ідеологія.

Соціальна позиція і соціальна відповідальність журналіста. Загальні поняття. Основні принципи і норми. Засади журналістики.

Влада і преса. Три гілки влади як набуток демократії. Четверта влада. Правові основи функціонування ЗМІ. Терор проти журналістів.

Загальні та спеціальні функції журналістики. Загальне поняття «функції». Наявні теоретичні погляди про функції журналістики у вітчизняному й світовому журналістикознавстві. Функціональне призначення журналістики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Владимиров В. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие. – Луганск, 1998.
2. Ворошилов В. В. Журналистика. – СПб., 2001. – 447 с.
3. Грищенко О. М., Шкляр В. І. Основы теорії міжнародної журналістики. – К., 2002. – 304 с.
4. Грищенко О. Сучасний інформаційний простір України: зміна пріоритетів // Наукові записки інституту журналістики. – Т. 7. – 2002. – С. 72-74.
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 року №3792-ХІІ.
6. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» від 23 вересня 1997 року № 540/97-ВР.
7. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16 листопада 1992 року №2782-ХІІ.
8. Закон України «Про захист суспільної моралі» від 20 листопада 2003 року №1296-ІV.
9. Закон України «Про інформаційні агентства» від 28 лютого 1995 року №74/95-ВР.
10. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року №2657-ХІІ.

«ІНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛІСТИКА»

Вступ. Мета й завдання курсу, його структура, значення електронних видань та Інтернет-журналістики для українського суспільства в цілому й журналістики зокрема. Визначення понять «електронні видання» та «Інтернет-журналістика». Чому є потреба розвитку електронних видань та Інтернет-журналістики.

Виробничий процес. Вибір комп'ютерної техніки та програмного забезпечення. Типи електронних носіїв. Створення видавничого продукту: набір, верстка, створення Інтернет-сайту, реєстрація домену, розміщення інформації на сайті, тиражування видавничого продукту.

Особливості підготовки електронних видань. Редакційно-видавничий процес як сукупність професійних дій: підготовчий етап, редакційний етап. Маркетинг в Інтернет-журналістиці: «просування» веб-сайту, залучення читача, розміщення реклами. Термінологічні аспекти.

Редагування. Особливості редагування в Інтернет-журналістиці. Види редагування. Особливості роботи колектора. Робота над структурою (композицією) оригіналу. Визначення єдиного стилю представлення тексту. Спеціальне редагування.

Творчий процес. Фактаж. Структура текстів. Манера викладу. Хронологічні межі. Система публікації. Змістовий аспект.

Джерела інформації та їх розробка. Українське законодавство та вільний доступ до інформації. Українське законодавство щодо інтернету

ЛІТЕРАТУРА

1. Блошицька Г. Перший крок: впровадження принципів системи «Book in print» у практику вітчизняного і книжкового ринку // Друкарство. – 1999. – №3.
2. Законодавство в світі книги: шляхи реалізації в Україні рекомендацій Ради Європи. Матеріали Міжнародної конференції. – К., 1998.
3. Капелюшний А. О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів: практичні заняття. – Львів: ПАІС, 2003.
4. Костов Л. Інтернет-книга: особливості національної віртуальності // Книжковий огляд. – 2003. – №1-2.
5. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра // За ред. проф. В. І. Шкляра. – Л., 1997.

«ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА»

Вступ. Дана робоча навчальна програма з фізичної культури розроблена на основі базової програми та є обов'язковою для засвоєння її змісту студентами денної форми навчання Чорноморського державного університету імені Петра Могили.

Методологічною основою програми є чинні державні документи, що регламентують фізичне виховання як обов'язкову дисципліну.

Робоча програма ґрунтується на концептуальних засадах законів України «Про фізичну культуру і спорт», «Про освіту», Цільової комплексної програми «Фізична культура – здоров'я нації», Положенні про державні тести та нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України, Концепції фізичного виховання в системі освіти України, Державних вимогах до навчальних програм із фізичного виховання, Положенні про заліки з фізичного виховання та інших документах, що видані Міністерством освіти і науки України.

Доцільність впровадження робочої програми з фізичної культури зумовлюється необхідністю конкретизації загальних положень базової програми, врахуванням специфіки матеріально-технічного забезпечення Чорноморського державного університету імені Петра Могили та відповідності фізичної підготовленості фахівця вимогам освітньо-кваліфікаційних характеристик.

Головна мета робочої програми – конкретизація стандарту фізичної культури та забезпечення відповідного мінімального рівня обов'язкової фізкультурної освіти для студентів Чорноморського державного університету імені Петра Могили, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними рівнями – «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

Робоча програма з фізичної культури Чорноморського державного університету імені Петра Могили вступає в дію з моменту її затвердження на засіданні Вченої Ради Чорноморського державного університету імені Петра Могили.

Вона передбачає проведення обов'язкових аудиторних занять обсягом не менше 4-х годин на тиждень протягом I-II років навчання та 2-х годин на тиждень протягом III-IV років навчання, а також факультативних форм занять обсягом 2-х годин на тиждень протягом всього періоду навчання.

Збільшення кількості навчальних годин із фізичної культури здійснюється за рахунок дисциплін вільного вибору.

Реалізація головних положень робочої програми з фізичної культури Чорноморського державного університету імені Петра Могили здійснюється адміністрацією Чорноморського державного університету імені Петра Могили.

Засоби і методи фізичної культури. У процесі фізичного виховання у вищих закладах освіти використовуються класичні та інноваційні засоби й методи фізкультурної освіти та фізичного удосконалення.

У робочій програмі з фізичної культури Чорноморського державного університету імені Петра Могили пріоритети віддаються таким засобам фізичної культури, як легка атлетика, плавання, спортивні ігри, спортивна підготовка, аеробіка, атлетична гімнастика, а також ефективні форми й методи використання природних факторів, що забезпечують гармонійний розвиток і підготовку особистості до повноцінної життєдіяльності.

Форми і види організації занять із фізичної культури. Навчальний процес фізичної культури у вищих навчальних закладах здійснюється у таких формах:

- навчальні заняття (теоретичні, практичні);
- виконання індивідуальних завдань;
- самостійна робота студентів (за завданням викладача);
- контрольні заходи.

Основні положення реалізації навчальної програми.

Основні види навчальних занять із фізичної культури у вищих навчальних закладах:

- лекції;
- лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття;
- консультації.

«ЖУРНАЛІСТСЬКИЙ ФАХ»

Навчальна програма розрахована на студентів спеціальності «Журналістика». Сам курс покликаний закласти основи журналістської майстерності у майбутніх фахівців. В основу навчання закладається ідея майстер-класів, і завданням кожного студента є його обов'язкова участь у виготовленні інформаційного продукту під орудою викладача.

До ведення цього курсу є кілька вимог: група майстер-класу має бути нечисленною, керівник групи повинен працювати з групою протягом II-IV курсів, він повинен забезпечити студентів базову редакцію чи якусь іншу установу, яка займається інформаційним виробництвом, студент повинен щотижня не менше двох годин бути в редакції (це його самостійна робота), отримувати там завдання, виконувати його, подавати виконане завдання в редакцію й незалежно від оцінки його в редакційному колективі обов'язково подавати виконане завдання на обговорення колегам у групі та викладачеві. Під час заняття викладач і група повинні робити аналіз завдання за участю його виконавця.

Вимогою до курсу є обов'язкова участь студентів у виданні університетської газети, над створенням навчальних теле- і радіопрограм, над підтримкою університетського сайту.

Аудиторна робота.

Знайомство з групою. Визначення базових редакцій, у яких практикуватимуться студенти. Аналіз та обговорення матеріалів відомих професійних авторів. Визначення творчих нахилів студентів. Аналіз творчих завдань, виконаних студентами. Зустрічі з відомими журналістами регіону. Огляди публікацій у Всеукраїнській і регіо-

нальній пресі. Семестровий підсумок у вигляді аналізу авторського стилю кожного студента групи, його творчих досягнень.

Самостійна робота.

Кожен студент зобов'язаний працювати в редакції не менше двох годин щотижня, виконувати редакційні завдання і звітувати про його виконання керівникові майстерні.

До самостійної роботи входить підготовка матеріалів для навчальних видань і програм, огляди новин за графіком, встановленим у групі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Газети, журнали, теле- й радіопередачі, електронні видання, сайти, зокрема сайт www.journ.univ.kiev.ua
2. Журнал «Журналіст України».
3. Михайлюта О. Ложа преси / Науковий редактор В. В. Різун.— К.: Журналіст України, 2002. – 344 с.
4. Преса і влада / Ред.-упорядник О. Михайлюта.— К.: КП «Журналістський фонд України», 2002. – 176 с.
5. Уроки журналістики й життя. – К.: ВАТ Вид-во «Київська правда», 2002.— 328 с.
6. Харченко Ксенія. Журналісти – не курчата, вони не вилуплюються з яєць // Кесіактор. – 2002. – №4.

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Мета і завдання навчальної дисципліни – ознайомити студентів із закономірностями виникнення та джерелами формування української культури, особливостями її розвитку на різних етапах історії України, з'ясувати сутнісні ознаки духовної культури нашого народу, її гуманістичну спрямованість, відкритість перед культурами інших народів, глибокий демократизм, творчий характер. Навчити студентів вільно оперувати сучасними концептами історичної культурології та широким фактологічним матеріалом.

Тема 1. Історія української культури як предмет дослідження.

«Культура», «українська культура» та «історія української культури» в системі сучасного пізнання і освіти. Походження терміну «культура» і його сучасне розуміння. Складові елементи культури: поняття (концепти), відносини, цінності, правила. Структура культури. Культура та цивілізація. Методи наукового дослідження культури. Тема 2. Культура первісного суспільства. Культура збиральництва та полювання – найтриваліший етап розвитку людства. Кочовий спосіб життя. Розселення первісної людини на території Землі. Рід, тотемна група, сім'я, плем'я. Знаряддя праці і основні технічні досягнення. Первісні житла та поселення. Побут і поведінка. Виникнення мистецтва. Витвори первісного мистецтва. Особливості культури епохи палеоліту, мезоліту. Релігійні уявлення (магія, фетишизм, анімізм, тотемізм, мантіка та ін.) первісних людей.

Перехід від привласницького господарства до виробничого. Культивація злаків. Приручення тварин. Осілий спосіб життя. Формування рас, етносів. Велике переселення народів. Мовна диференціація, мовні групи. Винайдення письма, основні його різновиди: піктографія, ідеографія, фонографія. Зародки храмової скульптури. Мегаліти. Культова скульптура.

Прядіння і ткацтво, гончарство, ремесло і торгівля. Релігійні вірування землеробської культури. Міфологія. Різновиди та тематика міфів.

Тема 3. Витоки української культури. Язичницька культура.

Феномен української національної культури. Проблема етногенезу українців. Мовні та психологічні особливості українців. Українська ментальність. Етнографічні групи українців. Етнічний склад населення України. Проблема періодизації історії української культури.

Передслов'янське населення України і його культура. Перші сліди перебування людини на території України. Старокам'яна доба (палеоліт). Лізинська культура. Новокам'яна доба (неоліт). Трипільська культура. Особливості трипільського мистецтва. Вік міді (III тис. до н.е.) та бронзи (II тис. до н.е.). Доіндоєвропейці та індоєвропейці на території України. Патріархат, культ Сонця. Розвинена флективна мова як найважливіший елемент індоєвропейської культури II тис. до н.е. на території України. Кіммерійці як продовжувачі трипільської культури.

Скіфська доба на території України. Скіфське мистецтво. Звіриний стиль. Сармати. Грецькі колонії на території України. Впливи Риму. Україна та "велике переселення народів" у II-IV ст. до н.е.

Тема 4. Культура в епоху Середньовіччя. Культура Київської Русі.

Київська Русь і становлення української культури. Проблема генезису східнослов'янських племен. Письмові джерела про слов'янські племена в I-II ст. н.е. Венеди, склавини, анти. Зарубинецька (II ст. до н.е. – II ст. н.е.) та Черняхівська (II-V ст. н.е.) культури. Мистецтво антської доби.

"Повість временних літ" про східнослов'янські племена. Побут і звичаї східних слов'ян. Полянська земля. Київ. Історія етноніму "Русь". Соціально-економічні та історичні умови формування Київської Русі. Розвиток міст, торгівлі, ремесла, землеробства як умови формування давньоруської культури.

Прийняття християнства. Взаємозв'язок давньоруської культури з культурою Візантії та культурами інших народів. Розвиток писемності на Русі. Церковнослов'янська мова, давньоруська література. Розвиток і поширення освіти. Архітектурні пам'ятники Київської Русі.

Народне світосприйняття, його відображення в пам'ятках народної мудрості – обрядова поезія, прислів'я, заговори, народні пісні, легенди, билинний епос. Гуманістичні ідеали як основний зміст усної народної творчості. Історичне значення культури Київської Русі. Монголо-татарська навала та її наслідки для культурного розвитку Русі. Тема 5. Культура епохи Відродження і Реформації.

Українське культурне піднесення (кінець XV- перша половина XVII ст.)

Процес формування українського етносу в умовах польсько-литовського поневолення. Виникнення козащини. Політико-державний і суспільний лад. Умови розвитку національно-культурного і релігійного життя. Церква і духовенство. Братства. Виникнення друкарства. Перекладна і літописна література. Освіта і наука. Острозька академія. Зв'язки з західноєвропейською наукою.

Відгуки епохи Ренесансу і гуманізму в Україні. Усна народна творчість. Полемічна література. Архітектура і образотворче мистецтво. Художні осередки: жовківська, чернігівська, новгород-сіверська малярські школи. Дерев'яна архітектура: волинська, галицька, гуцульська, буковинська школи. Музика.

Тема 6. Культура епохи абсолютизму та Просвітництва.

Українська культура другої половини XVII-XVIII ст.

Соціально-економічні передумови розвитку духовної культури в Україні в другій половині XVII – XVIII ст. Визвольна війна 1648-1654 рр. та поширення демократичних тенденцій в українській культурі.

Культура козацької держави (1648-1781 рр.). Запорізька Січ. Історичні особливості її культури. Школа в Запорізькій Січі. Релігійні вірування запорізьких козаків. Музична культура і театральне мистецтво. Кобзарство. Самобутні риси культури Запорізької Січі.

Розвиток освіти та наукових знань в Україні. Просвітницька діяльність братств і братських шкіл. Києво-Могилянська академія, її загальнослов'янське значення.

Розвиток усної народної творчості (думи), національно-визвольні мотиви в козацьких думах, моральні настанови у циклі побутових дум. Віршова сатира, історична драма, інтермедія, вертепна драма. Особливості розвитку архітектури і образотворчого мистецтва. Мистецтво українського бароко.

Ліквідація Гетьманщини і Запорізької Січі. Унія. Освіта та шкільництво. Видатні вчені і діячі Києво-Могилянської академії. Григорій Сковорода, його філософське вчення. Формування української літературної мови в кінці XVIII – на початку XIX ст.

Тема 7. Культура в епоху промислового перевороту та соціальних зрушень.

Національно-культурне відродження в Україні в XIX ст.

Початки галицького відродження. Проблеми мови. Творчість Маркіяна Шашкевича. "Руська трійця", "Русалка Дністрова".

Народницький період Відродження. Київські романтики і Кирило-Мефодіївське братство. Тарас Шевченко як ідеолог і провідник Відродження. І.Костомаров: "Книга буття українського народу". Розвиток національної самосвідомості українців у 50-60х рр. Громади, Валуєвський указ. Видавничий рух. Київська громада і діяльність М.Драгоманова в 70-80-х рр. Ємський указ 1876 р. та його наслідки.

Модерністський період українського Відродження. Виникнення підпільних і політичних організацій. Роль І.Франка в національно-культурному русі. Шкільництво і освіта в другій половині XIX ст. Наукове товариство ім. Т.Г.Шевченка, його видавнича діяльність. М.Грушевський і його роль у розвитку української національної культури.

Тема 8. Українська культура XX- початку XXI ст.

Перша світова війна – поворотний етап в історії українського народу. Революція в Росії і спалах національно-політичного відродження в Україні. Центральна Рада від 22.01.1918 та проголошення самостійності Української Народної Республіки. Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи.

Гетьманат. Створення української вищої школи. Українська Академія наук. Д.Багалій, А.Кримський, В.Вернадський, М.Туган-Барановський.

Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви.

Суперечливість культурного процесу в Україні на початку 20-х рр. Принципи культурної політики радянської влади. Оборонні позиції представників української культури. Українізація та її значення для культурного процесу. Микола Зеров і Микола Хвильовий. Боротьба О.Шумського проти русифікаторства.

Літературні процеси в Україні. Пожвавлення літературного життя в період українізації. Літературні об'єднання "Плуг", "Тарт", "Валліте", "Молодняк" та ін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Режко В.А. Історія світової та української культури. – К., 2000.

2. Гриценко Т.Б., Гриценко С.П., Кондратюк А.Ю. та ін. Культурологія. – К., 2011.
3. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні. – К.: Освіта, 1992.
4. Лекції з історії світової і вітчизняної культури. – Львів, 1994.
5. Історія української культури / Під ред. І. Крип'якевича. - К., 1994.
6. Історія української та зарубіжної культури / За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – К., 2000. – 2-е вид.
7. Поліщук Є.П. Історія культури: короткий довідник. – К., 2000.
8. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. – К., 1993.
9. Ерасов Б.С. Социальная культурология в 2 ч. – М., 1994. Ч.1.
10. Зиммель Г. Философия культуры. – М., 1996.
11. Культурология. История мировой культуры/ Под ред. А.Н. Марковой. – М., ЮНИТИ, 1995.

«УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Мета дисципліни – продовження формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови. Змістовий модуль 1. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків (1,5 кредиту / 45 годин) Тема 1.1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування. Діагностична робота. Тема 1.2. Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні. Тема 1.3. Термінологія у професійному спілкуванні. Особливості української медичної термінології. Тема 1.4. Словники в професійному спілкуванні. Типи словників, їх функції та роль у підвищенні мовленнєвої культури. Тема 1.5. Морфологічний аспект медичної професійної мови: іменник, прикметник. Тема 1.6. Морфологічний аспект медичної професійної мови: числівник, дієслово. Тема 1.7. Синтаксичний аспект професійної мови медиків. Модульний контроль 1. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голод Р.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням) : [навчальний посібник] / Р.Б. Голод, О.М. Мельничук, Л.І. Сілевич. – Івано-Франківськ : Видавництво ІФНМУ, 2013. – 212 с.
2. Золотухін Г.О. Фахова мова медика : підруч. / Г.О. Золотухін, Н.П. Литвиненко, Н.В. Місник. – К. : Здоров'я, 2001. – С. 41–43, 60–61, 76–78, 282–340.
3. Караман С.О. Українська мова за професійним спрямуванням : [навчальний посібник для ВНЗ] / С.О. Караман, О.А. Копусь, В.І. Тихоша. – К. : Літера ЛТД, 2013. – 544 с.
4. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник (ВНЗ IV р. а.) / С. М. Луцак, Н. П. Литвиненко, О. Д Турган та ін. – К. : Медицина, 2017. – 360 с.
5. Українська мова за професійним спрямуванням : Підручник для мед. ВНЗ I–III р.а. – 2-е вид., випр. / Г. В. Козаченко. – К. : Медицина, 2017. – 336 с.
6. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням : [підручник, за програмою МОН]. – 4-те видання / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – К. : Алерта, 2014. – 696 с.
7. Шутак Л.Б. Культура усного спілкування медичного працівника : [навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III–IV рівнів ак-

редитації] / Л.Б. Шутак, Г.В. Навчук. – Чернівці : Видавництво БДМУ, 2014. – 177 с.

«ЖУРНАЛІСТСЬКА ЕТИКА»

Навчальна дисципліна «Журналістська етика» орієнтована на студентів спеціальності 6.030301«Журналістика» першого року навчання і розкриває сутність журналістської етики, ознайомлює студентів з її провідними принципами. Мета вивчення курсу – формування професійної моральної свідомості та культури майбутнього журналіста з врахуванням світових традицій регулювання ЗМІ, а також здатності до самостійного морального вибору медіафахівця у складних творчо-виробничих ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авраамов Д.С. Профессиональная этика журналиста: Учебное пособие. – 2-у изд, исправл. И доп. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 2003. – 264 с.
2. Иванов В.Ф., Сердюк В.Є. Журналістська етика : Підручник. - 2-е вид, випр. - К.: Вища школа, 2007. - 231 с.: іл.
3. Лазутина Г.В. Профессиональная этика журналиста: Учебное пособие. - М.: Аспект Пресс, 2000. – 208 с.
4. Журналістська етика: Посібник для підготовки до державного іспиту [Текст] / Авт. кол. – За ред. В.П. Мостового та В.В. Різуна. – Київ, ТзОВ «ЗН УА», 2014. – 224 с.

«ПСИХОЛОГІЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»

Навчальна дисципліна «Психологія журналістської творчості» орієнтована на студентів спеціальності 061«Журналістика» першого року навчання. Програма покликана забезпечити правильне уявлення про психологічні особливості майбутньої роботи та психологічні особливості комунікаційного впливу на аудиторію. Мета вивчення курсу – сприяти активному запровадженню новітніх теоретичних та експериментальних знань із психології журналістської творчості у практичну навчально-наукову діяльність студентів; сприяти саморозвитку для становлення особистості в процесі творчої професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клепиков О.І. Основи творчості особи [Текст] : навч. посібник для студ. вузів. / Клепиков О.І., Кучерявий Т. – К.: Вища школа, 1996. – 295 с.
2. Клименко В.В. Психологія творчості. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 480 с.
3. Москаленко А. З. Теорія журналістики : навч. посіб. / А. З. Москаленко. – К. : Екс-Об, 2002. – 334 с.
4. Почепцов Г.Г. Теория и практика коммуникации. – К.: Центр, 1998. –652 с.
5. Різун В. В. Маси / В. Різун. - Київ: Київський університет, 2003. - 118 с.
6. Олешко В. Ф. Журналистика как творчество . Учебное пособие для курсов «Основы журналистики» и «Основы творческой деятельности журналиста». - М.: РИП-холдинг, 2003 . —.222 с.

«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»

Навчальна дисципліна орієнтована на студентів спеціальності

6.030301«Журналістика» першого року навчання і розкриває сутність журналістської професії, ознайомлює студентів з тенденціями розвитку журналістики, роллю мас-медіа у формуванні громадської думки; формує уявлення про основні поняття журналістики як науки та практичної галузі людської діяльності; висвітлює основні етапи історії її розвитку; розкриває особливості роботи журналіста, способи і засоби організації творчого процесу праці, а також труднощі та переваги професії. Мета вивчення курсу – сформувані уявлення про фундаментальні положення журналістської діяльності у правовому полі чинного законодавства шляхом втілення демократичних і гуманістичних принципів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ворошилов В.В. Журналистика: Учебник. - СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. - 655 с.
2. Коханова Л. А. Основы теории журналистики : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. „Журналистика” / Л. А. Коханова, А. А. Калмыкова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 536 с.
3. Москаленко А. З. Теорія журналістики : навч. посіб. / А. З. Москаленко. – К. : Екс-Об, 2002. – 334 с.
4. Почепцов Г.Г. Теория и практика коммуникации. – К.: Центр, 1998. –652 с.
5. Різун В. В. Маси / В. Різун. - Київ: Київський університет, 2003. - 118 с.

«ЕКОНОМІКА ЗМІ»

Мета дисципліни – висвітити основи економіки засобів масової інформації, як носіїв масової інформації – преси, радіо, телебачення, Інтернету у практиці господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Економіка підприємства / За ред. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2015.
2. Економічна журналістика: новачі західної преси. / Переклад та адаптація Алла Лазарева. – Київ, Інститут масової інформації, 2017. – 112 с.
3. Іванов В. Законодавство і журналістика. Становлення правової бази в Україні та світовий досвід. / В.Ф.Іванов. – К.: Школяр, 2017. – 32 с.
4. Кузнєцова О. Аналітичні методи в журналістиці: Навчальний посібник. – Л.: Вища школа, 2016. – 110 с.
5. Науменко Т. В. Социология массовой коммуникации // СПб.: Питер, 2016. – 288 с.
6. Норіцина Н. І. Маркетингова політика комунікацій. – К.: МАУП, 2017. – 120 с.
7. Почепцов Г.Г. Информационные войны. / Г.Г.Почепцов. – К.: Ваклер, 2015. – 576 с.
8. Примак Т. О. Маркетингові комунікації на сучасному ринку. – К.: МАУП, 2016. – 200 с
9. Український бізнес ХХІ століття: реалії, проблеми, перспективи. – К.: Консорціум, 2015. –358 с.

«МЕДІАПРАВО»

Навчальна дисципліна «Медіаправо» пов'язана з рядом інших базових курсів: «Вступ до спеціальності», «Журналістський фах», «Психологія журналістської творчості», «Теорія і методика журналістської творчості», «Теорія та історія журналістики» тощо, вона змістовно орієнтована на студентів Інституту філології спеціальності

«Журналістика» четвертого року навчання і передбачає розгляд особливостей юридичних тонкостей та правових норм утворення та роботи ЗМІ у нових ринкових умовах різних форм власності та напрямків, відповідно до чинного законодавства України.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Медіаправо» є законодавство України, яке пов'язане з мас-медіа і яке регламентує його утворення та безпосередню діяльність. Навчальна дисципліна «Медіаправо» є курсом у циклі професійної та практичної підготовки фахівця з журналістики та керівництва Редакцією, а тому вивчається на старшому курсі з урахування того, що до цього студенти набули певних базових знань і можуть бути фахово орієнтовані для вивчення цієї професійно-орієнтованої дисципліни.

ЛІТЕРАТУРА

1. . Авраамов Д.С. Професіональна етика журналіста / Д.С. Авраамов. – М.: Мисль, 1991. – 158 с.
2. Андрусів У. Б. Щодо питання особистих немайнових прав організацій мовлення / У. Б. Андрусів // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 1. – С. 215–220.
3. Багмет М. Порівняльний аналіз здійснення медіа-реформ у Західній Європі та Україні / М. Багмет, Ю. Палагнюк // Сучасна українська політика: політики і політологи про неї. – К., 2008. – Вип. 12. – С. 233–242.
4. Бурило Ю. Організаційно-правові засади захисту суспільної моралі в Україні / Ю. Бурило // Правова інформатика. – 2006. – № 3. – С. 32–39.
5. Бурило Ю. Про правовий режим веб-сайту як засобу масової інформації в Україні / Юрій Бурило // Юридична Україна. – 2011. – № 12. – С. 26–30.
6. Декларация обязанностей и прав журналистов // Франция: общие сведения о праве по вопросам печати. – 1995. – №37. – Рос.-фр. – Сер. Информационные и учебные материалы.
7. Деніел Саймонс. Стисло про дифамацію: основні концепції законодавства про захист репутації. / Посібник для активістів. – Видання інституту Медіа Права. – Київ. – 2008.
8. Етичні засади роботи журналіста: західний досвід. – К.: ІМІ, МО захисту свободи слова «Репортери без кордонів», 2002. – 80 с.
9. Європейські стандарти в галузі свободи слова. – К. : Ін Юре, 2002. – 232 с. – (Права людини в міжнародних актах).
10. Європейські стандарти у галузі суспільного мовлення <http://medialaw.org.ua/library/yevropejski-standarty-u-galuzi-suspilnogo-movlennya/>

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ»

Дисципліна «Історія української та зарубіжної журналістики» має на меті – дати студентам цілісне розуміння загальних тенденцій розвитку української та зарубіжної журналістики з урахуванням історичного минулого та критичного осмислення всіх процесів і явищ, пов'язаних із зародженням, розвитком і функціонуванням друкованих ЗМІ з моменту появи перших видань і до сьогодення; сформуванню цілісного уявлення щодо ролі ЗМІ в поширенні національних ідей та принципів державної незалежності; визначити основну тематику і проблематику українських та зарубіжних часописів в різних країнах на різних етапах розвитку.

Вивчення історії української та зарубіжної журналістики, як складової циклу соціально-гуманітарних дисциплін має сприяти формуванню уявлення про журналіс-

тику як невід'ємну складову національного, європейського та світового інформаційного простору.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є генеза та особливості розвитку української та зарубіжної журналістики у XVII–XX ст., соціокультурні та політичні чинники розвитку періодичних видань у різні історичні епохи, найвизначніші періодичні видання та постаті (редактори, видавці, автори – журналісти та дописувачі), компаративний аналіз розвитку української та світової преси, радіо- та тележурналістики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Владимиров В. Історія української журналістики (1917–1991): навч. посіб. / В. Владимиров. – К.: МАУП, 2007. – 174 с.
2. Животко А. Історія української преси / А. Животко / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 360 с.
3. Коляструк О. Преса УСРР в контексті політики українізації (20 - 30-ті роки XX ст.): автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / О. А. Коляструк; НАН України. Ін-т історії України. — К., 2003. — 20 с.
4. Михайлин І. Історія української журналістики XIX століття / І. Михайлин. — К.: ЦНУ, 2003. — 720 с.
5. Михайлин І. Нарис історії журналістики Харківської губернії (1812 – 1917) / І. Михайлин. – Харків: Колорит, 2007. – 357 с.
6. Мукомела О. На зламі віків: українська журналістика на початку XX ст. : навч. посіб. / О. Мукомела. - К.: Грамота, 2010. - 240 с.
7. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини XX ст.: структура, проблематика. Книга перша) / С. Кость. – Львів, 2008. – 264с.
8. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини XX ст.: ідейно-концептуальні засади, періодизація / С. Кость – Львів, 2008. – 272
9. Романюк М., Галушко М. Українські часописи Львова 1848—1939 рр.: Історико-бібліографічне дослідження: У 3 т. / М. Романюк, М. Галушко — Т. 2. 1901—1919 рр. — Львів: Світ, 2002.
10. Сніцарчук Л. Преса Радянської України 20–30-х рр. XX ст. : інформаційні приводи для галицьких журналістів [Електронний ресурс] / Л. Сніцарчук. – Режим доступу: www.nbu.v.gov.ua/portal/.../Soc.../23.html

«МЕДІАБЕЗПЕКА»

Мета: теоретична та практична підготовка, яка передбачає формування знань і навичок щодо створення безпечних і здорових умов життя і діяльності для журналіста та осіб з якими він співпрацює, умов гармонійного розвитку особистості і сталого розвитку суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безопасность работы журналиста : пособие. [Электронный ресурс] / Международная федерация журналистов. – Бишкек, 2003. – 64 с. – Режим доступа к пособию: http://www.ifj.org/fileadmin/images/Live_News_versions/Live_News_RU.pdf (Заглавие с экрана).
2. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів. – К.: Каравела, 2004. – 328 с.

3. Лапін В. М. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посіб. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 332 с.
4. Романюк О. М. Заручники інформації: посіб. – К.: Такі справи, 2007. – 168 с.
4. Руководство по безопасности для журналистов [Электронный ресурс] / Комитет по защите журналистов. – Режим доступа к пособию: <http://www.cpj.org/ru/2014/01/security-guide.php> (Заглавие с экрана).

«РИТОРИКА»

Мета курсу: набуття студентами основних знань про закони спілкування, різні типи публічних виступів, знань про практичну роль мови у створенні оптимальних форм суспільних взаємодій.

Тематичний план дисципліни «Риторика» складається з двох загальних тем, кожна з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи навчання:

- 1) лекційні заняття, на яких викладається теоретичний матеріал, наводяться практичні приклади; заняття проводяться з використанням технічних та програмних засобів;
- 2) семінарські заняття, що передбачають підготовку теоретичних та практичних питань з державного фінансового контролю та їх обговорення в аудиторії;
- 3) консультації, які проводяться з метою допомоги студентам у виконанні їх індивідуальних завдань та роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бредемайер К. Искусство словесной атаки. Практическое руководство. – Альбина Паблишер, 2017.
2. Гандапас Р. К выступлению готов! Презентационный конструктор. – Манн, 2015.
3. Голуб И. Б. Риторика: учитесь говорить правильно и красиво: учебник. – Омега-Л, 2012.
4. Ишполитова Н.А. Общая риторика. – М., 2012.
5. Введенская Л.А. Риторика для юристов, 2012.
6. Карнеги Д. Как выработать уверенность в себе и влиять на людей, выступая публично (5-е издание). – М. : Поппури, 2016.
7. Кузнецов И.Н. Риторика. – 2012.
8. Молдован В.В. Судова риторика. Навчальний посібник. – К.: Заповіт, 1996. – 317 с.
9. Молдован В.В. Риторика: загальна та судова. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 320 с.
10. Монахова Т. В. Дискурсивна риторика: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. – 123 с.

«ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ»

Мета: ознайомлення студентів із історією, теорією та методологією проведення журналістського розслідування як синтетичного жанру аналітичної публіцистики, українською та зарубіжною практикою проведення інвестигативних журналістських

досліджень, безпекою життєдіяльності під час роботи над журналістським розслідуванням, методами збирання та аналізу інформації, форматів подання журналістського матеріалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берлин Майкл. Краткое руководство по проведению журналистского расследования, 2000. Издательство: National Press Institute (Источник: <http://molvar.narod.ru/lib.htm>)
2. Берндорф Г.Р. Шпионаж. С немецкого. – М.: Советский писатель, Олимп, 1991. – 128 с.
3. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник \ За заг.ред В.Ф.Іванова. – К.: Академія Української преси, 2004. – 262 с.
4. Воеводин А.И. Стратегемы – стратегии войны, манипуляции, обмана. Издание второе дополненное. – М.: Белые альвы, 2003. – 256 с., илл.
5. Гід журналіста. Збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ. – К.: ІМІ, 1999.
6. Глушко О.К. Журналістське розслідування: історія, теорія, практика. Навчальний посібник \ 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: Арістей, 2006. – 144 с.
7. Еверет Девід. Навчальний посібник репортера. – К.: IREX ПроМедіа, 1999.
8. Етичні засади роботи журналіста: західний досвід. – К.: ІМІ, МО захисту свободи слова «Репортери без кордонів», 2002. – 80 с.

«ГАЗЕТНА ЖУРНАЛІСТИКА»

Дисципліна «Газетна журналістика» має на меті – дати студентам цілісне розуміння найважливіших професійних положень, принципів газетно-журнального виробництва, викласти та розглянути основні факти, техніки й технології внутрішньоредакційного та поліграфічного виробництва, а також напрями та тенденції, пов'язані з ним, навчити добре орієнтуватися в багатоманітності та багатовимірності виробничих процесів щодо випуску в світ друкованих періодичних видань, розуміння типології друкованих ЗМІ та особливостей їх жанрології та ілюстрування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Верховская А. Журналист и методы организации массового сотрудничества с редакцией // Методы журналистского творчества / Под ред. В. Горохова. – М., 1982 – С. 133-148.
2. Верховская А. Социологические методы изучения редакционной почты. – М., 1984 – 79 с.
3. Газетна журналістика: Навчально-методичний посібник для спеціальності 6.0302 – Журналістика / Укл. О.В. Богуславський. – Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2005 – 103 с.
3. Голік О. В. Жанрова система друкованих ЗМІ: новітні підходи до класифікації та перспективи розвитку // <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2386>
4. Грабельников А.А. Организация и производство журналистских текстов. М., 1987.
5. Грабельников А. А. Работа журналиста в прессе: Учебное пособие. — М.: Изд. РИП- холдинг, 2001. — 274 с.
6. Грищенко О., Шкляр В. Основи теорії міжнародної журналістики. – К., 2002
7. Гуревич С.М. Газета и рынок: как добиться успеха. М., 1998.

8. Гуревич С. Номер газети. – М., 2002.

9. Дзялошинский И.М., Дзялошинская М.И. Концепция современного периодического издания. – М., 2012

«МЕДІАКРИТИКА»

Мета: ознайомити студентів із загальними принципами та практикою сучасної медіакритики. Зростання потоків масової комунікації супроводжується розвитком маніпулятивних практик, застосовуваних із метою комерційного чи політичного зиску, що робить дисципліну «Медіакритика» актуальною для майбутніх журналістів. Ккурс покликаний ознайомити майбутніх фахівців з основами медіакритики, з найважливішими вузловими проблемами цієї галузі науки про журналістику, перспективами її розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Квіт С. Масові комунікації : підручник / С. Квіт. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 208 с.
2. Короченський А.П. Медіакритика в теорії і практиці журналістики: дис...доктора філол.наук: 10.01.10 [Електронний ресурс] / А. П. Короченский. – М. : РГБ, 2005. – (Из фондов Российской Государственной библиотеки). – Режим доступу: <http://diss.rsl.ru/diss/05/0075/050075046.pdf>.
3. Короченский А. «Пятая власть?» Феномен медіакритики в контексте інформаційного ринку : монограф. / А. П. Короченский. – Ростов: Международный ин-т журналистики и филологии, 2002. – 272 с.
4. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. – Львів, 2000. – 180 с.
5. Карпенко В.О. Журналістика: основи професійної комунікації : навч. посіб. для студ. ВНЗ, що навчаються за спец. "Журналістика" / В. О. Карпенко. – К. : Нора-прінт, 2002. – 348 с.
6. Михайлин І.Л. Журналістика як всесвіт : вибрані медіадослідження / І. Л. Михайлин. – Х. : Прапор, 2008. – 512 с.
7. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика / Б. В. Потятиник. – Львів, 2004. – 312 с.
8. Українське законодавство: засоби масової інформації науково-популярне видання / ред.-упор.: Т. Катюжинська, Л. Панкратова. – К. : Підгот. прогр. правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа, 2004. – 368 с.

«ТЕЛЕ- І РАДІОЖУРНАЛІСТИКА»

Курс «Теле і радіожурналістика» покликаний висвітлити закони діяльності телерадіомовлення загалом і телерадіожурналістики зокрема на теоретичному та практичному рівнях.

У межах курсу дається уявлення про основні поняття телерадіожурналістики, принципи діяльності телерадіожурналіста, зумовлені особливістю способів впливу радіо та телебачення на аудиторію, закони створення програмного продукту в межах жанрової системи телерадіомовлення.

Навчальна дисципліна «Теле і радіожурналістика» пов'язана з рядом інших базових курсів: «Вступ до спеціальності», «Журналістський фах», «Психологія журналістської творчості», «Організація роботи редакції», «Теорія і методика журналістської творчості», «Теорія та історія журналістики» тощо, вона змістовно орієнтована на

студентів Інституту філології спеціальності «Журналістика» третього та четвертого років навчання і передбачає розгляд особливостей створення організації та роботи журналіста на телевізійному та радіоканалах, або змішаній форми виробництва у нових ринкових умовах різних форм власності та напрямків, відповідно до чинного законодавства України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адамьянц Т.З. К диалогической телекоммуникации: от воздействия к взаимодействию. – М., 1999.
2. Актуальные проблемы правового регулирования телекоммуникаций / Под ред. Г.В. Винокурова, А.Г. Рихтера, В.В. Чернышова. – М., 1998.
3. Антипов О.Н., Волов А.М. Организация местного ТВ – дело прибыльное // Техника кино и телевидения. – 1995. – №3.
4. Багиров Э., Борецкий Р., Юровский А. Основы телевизионной журналистики. – М., 1987.
5. Багиров Э.Г. Место телевидения в системе средств массовой информации и пропаганды. – М., 1976. Багиров Э.Г. Основы телевизионной журналистики. – М., 1987;
6. Багиров Э.Г. Очерки теории телевидения. – М., 1978.
7. Багиров Э.Г., Кацев И.К. Телевидение – XX век. – М., 1968.
8. Барманкулов М.К. Познать современника: Очерк в газете, на телевидении, радио, в документарном кино. Алма-Ата, 1985.
9. Барноу Э. Как писать для радио и телевидения. М., 1960.
10. Беляев И.К. Особенности национального телевидения – М., 2000.

«ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ РЕДАКЦІЇ»

Навчальна дисципліна «Організація роботи редакції» пов'язана з рядом інших базових курсів: «Вступ до спеціальності», «Журналістський фах», «Психологія журналістської творчості», «Теорія і методика журналістської творчості», «Теорія та історія журналістики» тощо, вона змістовно орієнтована на студентів Інституту філології спеціальності «Журналістика» третього року навчання і передбачає розгляд особливостей матеріально-технічних та правових норм утворення та роботи ЗМІ у нових ринкових умовах різних форм власності та напрямків, відповідно до чинного законодавства України.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Організація роботи редакції» є редакційний менеджмент – діяльність, пов'язана з економічним, технічним та творчим управлінням редакцією і колективом. Менеджмент розглядається як спеціальність, професія, яка стоїть в ряду інших спеціальностей працівників Редакції.

Навчальна дисципліна «Організація роботи редакції» є курсом у циклі професійної та практичної підготовки фахівця з журналістики та керівництва Редакцією, а тому вивчається на більш старшому курсі з урахування того, щодо цього студенти набули певних базових знань і можуть бути фахово оієнтовані для вивчення цієї професійно-орієнтованої дисципліни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів»
2. Закон України «Про друковані ЗМІ (пресу) в Україні»

3. Закон України “Про захист суспільної моралі”
4. Закон України “Про інформаційні агентства”
5. Закон України “Про інформацію”
6. Закон України “Про Національну раду України з питань ТБ та РМ”
7. Закон України “Про рекламу”
8. Закон України “Про телебачення та радіомовлення”
9. Конституція України
10. Мелешенко О.К., Шкляр В.І., та ін. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра. – Київ. 1996.
11. Мельник Г.С., Тепляшина А.Н. Основы творческой деятельности журналиста. – СПб. Питер. 2004.
12. Методи журналістського творчества / Под ред. В. М. Горохова. М., 1982.
13. Михайлін І.Л. Історія української журналістики. Нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. -Х.: ХІФТ, 2000.
14. Москаленко А. Вступ до журналістики. – К., 1997.
15. Москаленко А. Два кити: Журналістика як система засобів масової інформації. Журналістика перехідного періоду. – К., 1996.

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

Таблиця 5.1.

	О З П 1	О З П 2	О З П 3	О З П 4	О З П 5	О З П 6	О З П 7	О З П 8	О З П 9	О З П 10	О З П 11	О П П 13	О П П 1	О П П 2	О П П 3	О П П 4	О П П 5	О П П 6	О П П 7	О П П 8	О П П 9	О П П 10	О П П 11	О П П 12	О П П 13	О П П 14	О П П 15	О П П 16	О П П 17	1	2	3	4		
ПРН1	+	+			+			+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+											+	+	+	+	+	
ПРН2		+	+		+	+					+						+		+	+		+	+											+	
ПРН3			+		+			+	+		+		+	+						+	+										+				
ПРН4		+	+		+	+		+	+		+		+	+			+		+	+		+	+								+				+
ПРН5		+	+		+	+		+	+		+		+	+			+		+	+		+	+								+				+
ПРН6	+							+	+				+	+		+	+														+		+		
ПРН7								+	+				+	+																	+		+		
ПРН8	+															+	+																		+
ПРН9		+	+		+	+		+	+		+		+	+			+		+	+		+	+								+				+
ПРН10								+	+				+	+																	+		+		
ПРН11	+															+	+																		+
ПРН12		+	+		+	+					+						+		+	+		+	+												+
ПРН13	+							+	+	+			+	+	+	+	+		+												+	+	+	+	+
ПРН14								+	+				+	+																	+		+		
ПРН15							+			+		+				+															+		+		
ПРН16		+	+							+						+	+		+	+											+		+		+
ПРН17							+	+	+	+		+	+	+	+															+	+	+	+	+	+
ПРН18								+	+				+	+																	+		+		
ПРН19		+	+		+	+	+				+	+					+		+	+		+	+	+											+
ПРН20		+	+		+	+		+	+		+		+	+			+		+	+		+	+								+		+		+
ПРН21	+							+	+				+	+		+	+													+		+		+	
ПРН22								+	+				+	+																+		+		+	
ПРН23	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН24				+							+																				+		+		
ПРН25								+	+				+	+																+		+		+	
ПРН26								+	+		+		+	+	+	+	+													+		+		+	

Таблица 5.2.

	ВБП 1	ВБП 2	ВБП 3	ВБП 4	ВБП 5	ВБП 6	ВБП 7	ВБП 8	ВБП 9
ПРН1	+					+		+	
ПРН2	+		+			+		+	
ПРН3	+		+		+	+		+	
ПРН4		+					+		+
ПРН5					+				
ПРН6	+					+		+	
ПРН7			+						
ПРН8	+	+	+			+	+	+	+
ПРН9		+	+		+		+		+
ПРН10					+				
ПРН11	+		+			+		+	
ПРН12				+					
ПРН13	+				+	+		+	
ПРН14	+		+			+		+	
ПРН15		+					+		+
ПРН16		+			+		+		+
ПРН17	+	+	+			+	+	+	+
ПРН18	+					+		+	
ПРН19		+	+				+		+
ПРН20		+	+				+		+
ПРН21					+				
ПРН22		+	+				+		+
ПРН23	+		+			+		+	
ПРН24		+					+		+
ПРН25	+	+	+			+	+	+	+
ПРН26	+		+			+		+	